

Нүктэй назар

Адвокатуранинг қиммати фуқаролик жамияти институтларидан бири сифатида аҳолининг барча қатламларини сифатли юридик ёрдам билан таъминлашда ифодаланади. Шубҳасиз, ушбу вазифа адвокатура мустақил бўлса ва ўзини ўзи бошқара олсагина ҳал қилиниши мумкин. Ўзбекистондаги ҳуқуқий тизим ислоҳоти айни ушбу институтнинг мустақиллигини мустаҳкамлашга ва унинг ўзини ўзи бошқариши таъсирchan механизмларини барпо этишга йўналтирилган.

Президентнинг «Ўзбекистон Республикасида адвокатура институтини янада ислоҳ қилиш чора-тадбирлари тўғрисида» Фармони (2008 йил 1 майдаги ПФ-3993-сон), Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикаси Адвокатлар палатаси фаолиятини ташкил этиш тўғрисида» қарори (2008 йил 27 майдаги 112-сон), «Адвокатура институти такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги Қонун (2008 йил 31 декабрдаги ЎРҚ-198-сон) юзага келтирган туб ўзгартишларга кўп юристлар қизгин муносабат билдирилар. Адвокатура тўғрисидаги қонун ҳужжатларининг жиддий ўзгартирилган қоидалари халқаро меъёрларнинг талабларини ҳисобга олган ҳолда ривожланган демократик мамлакатлар амалиёти билан имкони борича уйғунлаштиришга йўналтирилган. Шуни таъкидлаш лозимки, адвокатурани ислоҳ қилиш жиддий таркибий ўзгартишларни назарда тутади. Уларни битта материалда қамраб олиш мушкул. Мазкур мақола адвокатлик тузилмасининг маҳсус ташкилий-ҳуқуқий шакли сифатида адвокатура ва адвокатлик фирмасининг ўзини ўзи бошқариш янги органини ташкил этиш масадаларига бағишланди.

АДВОКАТУРА ИСЛОХОТЛАР ЖАРАЙНИДА

ЎЗ БОШҚАРУВ АППАРАТИ

Шубҳасиз, ўзгартиш ва қўшимчалар орасида адвокатуранинг ўзини ўзи бошқариш органи – Адвокатлар палатасини барпо этиш марказий ўрин эгаллайди. Бунгача мавжуд бўлган Адвокатлар уюшмаси ўз аъзоларини бирлаштирувчи, уларнинг манфаатларини ёқловчи ва ҳимоя қилувчи орган функцияларини мужассамлаштира олмади. Ҳимоячилар ва адвокатлик тузилмаларининг тарқоқлиги, умумий манфаатларни ифодалаш, шунингдек адвокатлар хулқ-автори ягона қоидалари таъсирчан механизмининг йўқлиги мазкур институтнинг умри тугаганлигига етарлича далил ҳисобланади.

Барча адвокатларнинг аъзолиги мажбурий бўлган профессионал бирлашмани меъёрий тартибда ташкил этишга ривожланган мамлакатлар тажрибаси туртки бўлиб, мазкур нуқтаи назардан олганда уни ўзлаштириш ижобий ҳолдир. Чунончи, Германияда адвокатлик фаолиятининг ўзини ўзи тартибга солиши барча амалиётчи адвокатлар аъзолигининг мажбурийлигига асосланган ҳар бир вилоятнинг адвокатлик палаталари томонидан амалга оширилади. Италия, Франция, Россия Федерацияси, АҚШ кўпчилик штатларининг қонунчилиги худди шундай меъёрларни назарда тутади.

Ушбу мамлакатларда адвокатуранинг ўзини ўзи бошқарувчи органларини ташкил этишнинг бизницидан жиддий фарқи уларнинг икки даражали тизим бўйича ташкил этилиши бўлса керак. Минтақавий даражада уларда мазкур худуднинг барча адвокатлари аъзолиги мажбурий бўлган мустақил бирлашмалар фаолият юритади. Улар шахсни адвокатлик фаолиятига қўйиш учун масъуллар, интизомий жавобгарликка тортиш масалаларини назорат қиласидилар, аъзолар малакасини ошириш билан шуғулланадилар, яъни адвокатлар билан бевосита иш олиб борадилар. Ана шу худудий бирлашмаларнинг ўзи (адвокатларнинг ўзи эмас) адвокатларнинг марказий уюшмасини ташкил қиласидилар, унинг фаолияти давлат ҳокимияти органларида адвокатурага рақидлик килиш ва унинг монфазат-

REKAMADA

ДИККАТ

**Мехнат қонунчилигига оид давлат тилидаги
Кордоның жөнүндө холимдардың меканини ва хукук**

НОМЛИ ЯНГИ КИТОБ БОСИБ ЧИКПРИЛДИ (қаттиқ ялтирок муковали, ҳажми 500 бет)
Муаллиф билан ўкувчи мулокоти шаклидаги китоб мазмунни оддий ва тушунарли
тилда баён этилган. Айни шу сабабли, рус тилидаги ушбу китоб ҳакидаги
фигур-мулоҳазалардан кўринганидек, у нафакат юридик ва кадрлар хизмати мутахассислари
бапки ғудий ҳодимлар, унор якобватли органпаригининг яъзопари, шунингдек жукуни
урганадиган ўкув муассасалари талабалари учун ҳам фойдали бўлди.
Ушбу китобни жарид қилемокчи бўлганилар кўйидагиларга мурожаат килишлари мумкин.
Тошкент ш., Буюк Турон кўч., 41-йдаги «Шарқ Зиёкори» китоб дўконига
(мўлжал – А. Навоий театри), тел.: 233-85-90, 233-88-72, факс 152-67-72,
улгуржи буюртмчилар (50 нусха ва ундан ортик) учун тел.: 273-80-61, 356-19-90.
Тўлов – истағаси шакла.

НОРМА МАСЛАХАТЧИ

тоифасига киритиш керак деган сабактын жетекшілігінде бол жавобсиз қоляпти. Конун ҳужжатларида бұту түрлі олинмаганлығы боис жавобни адвокатура түғри-
сидаги қонун ҳужжатларининг турли қоидаларидан излаб, уларни бир бири билан таққослашга түғри келмокта. Бир томондан, Адвокатлар палатаси давлатдан мустақил ра-
вишда фаолият юритади ва асосан аъзолик бадаллари ҳисобига моли-
яланади. Бошқа томондан, у дав-
латнинг хоҳиши билан ташкил этил-
ган. Бундан ташқари, Адлия вазир-
лиги тимсолида давлат ҳокимияти-
нинг ижроия органды Палата raisини
сайлаш ва муддатидан аввал чақи-
риб олиш жараёнида иштирок этади
(Қонуннинг 12-3-моддаси).

Шу боис Ўзбекистон Республикаси Адвокатлар палатасининг хуқуқий мақоми давлатнинг муайян иштироки билан нотижорат юридик шахснинг аралаш туридан иборат деган хулоса чиқариш мумкин. Юқорида таъкидланганидек, Фуқаролик кодексининг 40-моддасига бундай турни назарда тутади, ҳолбуки республика қонунчилигига бундай ўзига хос юридик шахслар фаолиятини тартибга соладиган маҳсус меъёрлар мавжуд эмас.

Айни вақтда Адвокатлар палата-
сининг ҳуқуқий табиати Қонуннинг
1-моддасига зидлигини таъкидлаш-
ни хоҳлардик, ушбу моддага кўра
адвокатура – ҳуқуқий институт
бўлиб, адвокатлик амалиёти билан
шуғулланадиган шахслар ва хусу-
сий адвокатлик фаолияти билан
шуғулланувчи айрим шахсларнинг
мустақил, ихтиёрий, касбий бир-
лашмаларини ўз ичига олади.

Ушбу модданинг мазмунидан келиб чиқадики, адвокатура инсти-

тутининг мажбурий аломатларидан бири шахсларнинг **ихтиёрий** бирлашмаси ҳисобланади. Бироқ 12-1-модданинг биринчи қисми Адвокатлар палатасига мажбурий аъзоликни назарда тутади. Буни Қонуннинг 1-моддаси фақат адвокатлик тузилмаларига тегишли эканлиги билан далиллаш мумкин, чунки Адвокатлар палатасининг ўзи адвокатлик фаолияти (юридик ёрдам кўрсатиш) билан шуғулланмайди. Бироқ агар бундай фикрга қўшилсанак, Адвокатлар палатасини **адвокатура институтига** дахлдор эмас деб эътироф этиш зарур бўлади. Бунда Палатанинг юридик шахс ҳуқуқларига эга бўлмаган таркибий бўлинмалари ҳисобланадиган юридик маслаҳатхоналар томонидан юридик хизматлар кўрсатилиши ҳуқуқий майдон доирасидан четда қолади. Тегишинча, бир хил қўллаш ва шарҳлаш учун Қонуннинг тилга олинган меъёрларини мувофиқлаштириш керак.

МАСЬУЛИЯТИ ЧЕКЛАНМАГАН АДВОКАТЛИК ФИРМАСИ

Адвокатураны ислоҳ қилишнинг навбатдаги босқичи «адвокат» атамасининг моҳиятини ўзгартириди. Агар илгари у лицензия олган шахсларга нисбатан қўлланилган бўлса, энди янгиликка биноан у профессионал фаолият туридир. Шу тариқа адвокат лицензиясига эга бўлган бироқ адвокатлик тузилмасида ишламаган ёки ишлашни тўхтатган шахсни энди адвокат деб атаб бўлмайди. Конун чиқарувчимиз қоидаларни қаттиқлаштириб, адвокатура институтининг бундай чеклашлар амал қиласидиган француз-

ча моделини қабул қилди. Энди адвокат мақомини олиш ёки уни сақлаб қолиш учун шахс адвокат-лик тузилмасида фаолият юрити-ши керак.

Қонуннинг 1-моддасига қайтарканмиз, адвокатларнинг адвокатлик фаолияти билан шуғулланадиган шахслар бирлашмалари ва хусусий адвокатлик амалиётини амалга оширадиган айрим шахсларга бўлинишига эътибор қаратиш керак бўлади. Адвокатура институти амал қилишининг асосий қоидаларидан бири унинг мустақиллиги ва давлат ҳокимият органларидан алоҳидалигидир. Бу кўп қонун ҳужжатларида акс этган. Шу туфайли адвокатлик фаолиятини хусусий ва бошқа

турларга бўлиш сабаб ва мақсадлари шубҳа уйғотади. Асосийси – қуйидаги савол жавобсиз қолади: хусусий фаолиятдан ташқари, адвокатлик фаолиятининг яна қандай турлари мавжуд? Адвокатура тўғрисидаги қонунчилик адвокатлик фаолиятини факат адвокатлик тузилмалари доирасида амалга ошириш имконини беради, уларнинг ҳаммаси нодавлат тузилмаларга тегишлидир. Чамаси, Қонун қабул қилинаётганда фактат битта адвокат томонидан

тасис сис этилиб, ўз фаолиятини амалга оширувчи адвокатлик бюроси хусусий фаолият ҳисобланиб, бошқа тузилмалар фаолиятини эса бошқа турга киритиш керак деган фикрга амал қилганлар. Бироқ бундай қарор кўплаб бошқа саволларни, хусусан, бундай бўлишнинг сабаблари ва унинг объектларни хусусий ва бошқа шаклларга таснифловчи бошқа қонун ҳужжатлари билан нисбати тўғрисидаги саводларни

Ислоҳот натижаларига кўра лицензия олган шахслар фаолиятни адвокатлик тузилмаларининг тўрт турида: адвокатлик бюроси, адвокатлик фирмаси, адвокатлар ҳайъати ва юридик маслаҳатхонада амалга оширишлари мумкин. Ушбу тузилмалар ҳар бирига батафсил тўхталмасдан, адвокатлик фирмаси фаолиятига жорий этилган янгиликларга тўхтаб ўтамиз.

Конуннинг 4-2-моддасига кўра адвокатлик фирмаси – нотижорат ташкилоти ҳисобланадиган, шерикликка асосланган ва адвокатлик фалиятини амалга ошириш учун адвокатлар томонидан таъсис этилган адвокатлик тузилмасидир. Унинг муассислари бир-бирлари билан оддий ёзма шаклда ўзаро шериклик шартномасини тузадилар, унга кўра адвокатлар барча шериклар номидан юридик ёрдам кўрсатиш учун ўз саъй-ҳаракатларини бирлаштириш мажбуриятини оладилар.

Конун чиқарувчи томонидан адвокатлик фирмасига асос солинганида ўртага қўйилган марказий ФОЯ бўлиб уни икки ва ундан ортиқ адвокатлар ўртасида **шериклик** шартларида асослаш ҳисобланади.

Ўзбекистон қонун хужжатларида назарда тутилган юридик шахсларнинг ташкилий-ҳуқуқий шакллари ўртасида шериклик ФКнинг 60-моддаси билан белгиланган тўлиқ ширкатга жуда ўхшашdir. Бироқ юридик шахснинг мазкур тури амалиётда унчалик кенг тарқалмаган, бинобарин, кам ўрганишадем².

Фикримизга якун ясарканмиз, шерикликнинг асосий ғояси шерикнинг тўлиқ шахсий мулкий жавобгарлиги билан биргаликда шерикнинг ташкилот фойдасида муайян улушга ҳукуқида ифодаланади деб таъкидлаш мумкин. Гарчи шерикнинг адвокатлик фирмаси фаолиятидан фойдага ҳукуқи тўғрисидаги ғоя Ўзбекистон қонунчилигига акс эт-

АДВОКАТУРА ИСЛОХОТЛАР ЖАРАЁНИДА

3-бетда маган бўлса-да³, шериллар чекланмаган жавобгарликка эга бўлдилар. Қонун 4-2-моддасининг еттинчи қисмiga мувофиқ, шериллар шартномаси бекор қилинган пайдан бошлаб унинг иштирокчилари ишонч билдирувчилар (химоя остидагилар) ва учинчи шахсларга нисбатан ижро этилмаган умумий мажбуриятлар бўйича солидар жавобгар бўлдилар. Бунда, агар шериллар шартномаси ҳам амал қилаётган бўлса, бир шерикнинг фаолияти учун жавобгарлик тури (солидар ёки субсидиар жавобгарлик, адвокатлик фирмаси мол-мулки доирасида ёки адвокатларнинг шахсий мулкий жа-

снинг асосий мезони бўлиб асосий фаолият турини фойда олиш ва уни аъзолар ўртасида тақсимлаш мақсадини кўзламай амалга ошириш ҳисобланади (ФК 40-моддасининг биринчи қисми, «ННТ тўғрисида»ги Қонуннинг 2-моддаси). Бу ҳолда, шерилларнинг солидар жавобгарлиги масаласини истисно қилганди, адвокатлик фирмасининг бюро ва ҳайъатдан асосий фарқи⁴ муассисларнинг миқдорий таркибида ифодаланади. Агар муассис адвокатларнинг миқдори ўн ва ундан ортиқ шахсни ташкил қилса, уларда муассасани фирма ёки ҳайъатнинг ташкилий-хуқуқий шакли билан таъсис этишни танлаш ҳуқуқи юзага келади.

Шериллар фуқаролик муюмаласида иштирок этиш шакли сифатида Англия-Америка хуқуқий тизими мамлакатларида фуқаролик хуқуқий муносабатларини ривожлантириш натижаси ҳисобланади. У АҚШ-да ташкилий-хуқуқий шакл сифатида кўриб чиқила бошланган XIX аср охири – XX аср бошларида тез ривожланди. Бирок шуни таъкидлаш лозимки, Америка хуқуқ назариясида фуқаролик муюмаласи иштирокчилари аниқ қилиб жисмоний ва юридик шахсларга бўлинмайди, шериллар эса юридик шахс сифатида қаралмайди. Шериллар ташкилий-хуқуқий шакл сифатида мулкдорлар сифатида фойда олиш ригидаги 160-II-сон) риоя этмаганини аломатларининг мавжудлиги кўринади. Унинг 19-моддаси биринчи қисмiga мувофиқ лойиҳадаги норматив-хуқуқий шакл жадиди.

Гарчи шерилларни фуқаролик хуқуқий муносабатларининг кўп турларида иштирок этиш учун кўллаш мумкин бўлса-да, у хуқуқий ёрдам кўрсатиш ва аудиторлик фаолияти соҳасида айниша ривожланди. Шу сабабли хорижий юридик (адвокатлик) фирмалари ўртасида «...Partners» (шериллар) сўзи билан тугалланадиган фирма номлари foятида кенг тарқалган. Бундан ташқари, АҚШ суд доктринаси шериллар билан хуқуқий ёрдам кўрсатиш бўйича фаолият билан боғланган ишларни кўришда шерик адвокат ва мижоз ўртасидаги муносабатларда ишончга асосланган муносабатлар вужудга келишини, шу муносабат билан адвокат мижозга нисбатан ишонч билдириш (фидуциар), мажбуриятларига эга бўлишини аниқлади. Мазкур доктрина хорижий мамлакатларнинг кўпгина қонун хужжатларига киритилган. Эҳтимол, Ўзбекистон Республикасининг адвокатура тўғрисидаги қонун хужжатларига киритилган, «мижоз» атасини «ишониб топширувчи»га алмаштиришда ифодаланган ўзгаришлар айни шу ҳол билан изоҳланади.

Континентал (роман-герман) хуқуқий оила мамлакатларида юридик хизматлар кўрсатиш учун ташкилий-хуқуқий шакл сифатида шериллар қонун хужжатларига Иккичи жаҳон урушидан кейин жорий этилган. Масалан, француз қонунчилиги адвокатлик тузилмасининг ташкилий-хуқуқий шаклини фуқаролик-профессионал ширкатлар кўришишида назарда тутади. Аъзолар (иштирокчилар) бундай ширкатларнинг қарзлари бўйича солидар жавоб берадилар. Ширкатга киришгача бўлган ширкот аъзосининг мижозлари ширкатга топширилади. Бирок, энг асосийси, ширкот аъзоси (адвокат) гонорар ўрнига фойдадан улуш олади. Соликлар ва бошқа мажбурий ажратмаларни адвокат эмас, балки ширкатнинг ўзи тўлайди.

вобгарлиги) масаласи ноаник бўлиб қолади. Шериллар тушунчаси таърифининг йўклиги ва шерикнинг мақоми ҳам катта аҳамиятга эгадир.

Адвокатлар ҳайъати томонидан фаолият амалга оширилаётганида алоҳида ҳолат вужудга келади. Конунда назарда тутлишича, ушбу тузилма билан юридик ёрдам кўрсатиш тўғрисидаги битим адвокат (ҳайъат аъзоси) ва ишонч билдирувчи ўртасида тузилади. Бирок адвокат томонидан мажбуриятлар бажарилмаганини учун жавобгарлик субъекти савонси юзага келтиради. Ҳайъат аъзоси битимни ҳайъат номидан тузганини сабаби адвокатлардан бирининг ҳаракатлари учун жавобгарликни бутун ҳайъатга, яни унинг бошқа аъзоларига юклаш адолатдан бўладими?

Қонунчиликда умуман олганда субъектлар муваммоши ҳамда адвокатлар ва адвокатлик тузилмалари мулкий жавобгарлигининг чегаралари тартибга солинмаган. Нотижорат ташкилотлари тўғрисидаги қонун хужжатларida ҳам муайян холларда кўллаш мумкин бўлган, ушаш мевъерлар мавжуд эмас.

Шериллар асосланган адвокатлик фирмаси муваммоларига қайтарканмиз, қонун чиқарувчининг фаолиятдан олинадиган фойдага шерикнинг хуқуқий тўғрисидаги гояни жорий этишдан воз кечишига сабаб адвокатлик тузилмалари нотижорат ташкилотлари ҳисобланисида деб биламиш. Зоро қонунда белгиланишича, нотижорат юридик шах-

Битимнинг янги тури – шериллар шартномаси алоҳида қизиқиши ўйғотади. Ўзининг номига қарамай, ушбу хужжат предмети ва мазмунига кўра қисман таъсис шартномасини эслатади, бирок қонунга кўра адвокатлик фирмасининг ягона таъсис хужжати унинг уставидир. Конун 4-2-моддасининг тўртнинчи қисмiga мувофиқ шериллар шартномасида унинг амал қилиш муддати, қарорлар қабул қилиш, бошқарувчи шериллар сайлаш тартиби, унинг ваколатлари ва бошқа мухим шартлар кўрсатилади. Бирок қонун кўйидаги бир қатор саволларга жавоб бермайди: шерик бир вактнинг ўзида муассис бўла олади? Адвокатни адвокатлик фирмасида ишлашга, унга шерик мақомини бермасдан, меҳнат шартномаси бўйича ёллаш мумкини? Меҳнат бўйича ёллануб ишлаётган ва шерик ҳисобланмаган адвокатларнинг жавобгарлик чегараси қандай? Буларнинг ҳаммаси шериллар шартномасини тузиш, ўзгаришиш ва бекор қилиш билан боғлиқ масалаларни янада батафсилро тартибга солишини талаб қилади.

Шубҳасиз, адвокатура тўғрисидаги қонун хужжатларини ўзгариши ва тўлдиришлар нафақат шериллар ўртасидаги муносабатларни, балки умуман олганда адвокатлик тузилмалари фаолиятини ташкил этиш масалаларини, ички корпоратив муносабатларини ҳам тартибга солувчи мевъерий хужжатларни ишлаб чиқишига объектив заруратни юзага келтиради. Императив мевъ-

ёрлар билан бир қаторда, улар таъсис хужжатлари ва шериллар шартномасида бўлмаган тақдира таълениладиган ички корпоратив хулк-авторинг диспозитив мевъерларини ишлаб чиқиши мақсадга мувофиқ бўларди. Акс ҳолда адвокатура институтининг нормал фаолиятида тўсиқлар вужудга келиши мумкин.

Янгиликлар бошқа мевъерий хужжатлар билан таъқосланганда «Норматив-хуқуқий хужжатлар тўғрисида»ги Қонунга (2000 йил 14 декабрдаги 160-II-сон) риоя этмаганини аломатларининг мавжудлиги кўринаади. Унинг 19-моддаси биринчи қисмiga мувофиқ лойиҳадаги норматив-хуқуқий хужжатнинг матни

Юридик маслаҳат

ННТдан МЧЖга

Нодавлат нотижорат ташкилоти (ННТ)ни ташкил этаётганда таъсис шартномасида устав фондини шакллантириши назарда тутилган эди (бироқ амалдаги қонун хужжатларидан ташкилот грантни жалб этишдан бошлади. Кейинчалик бошқа молия институтларининг грантларини жалб этиб, ННТ фойда олди ва ундан факат ўзининг устав вазифаларини бажаришда фойдаланди. Муассислар эса устав фондига пулдаги ҳиссаларини ННТ давлат рўйхатидан ўтказилганидан кейин 15 ой ўтгачина киритдилар. Узбуку муассислар (юридик шахслар) бир неча йилдан кейин тиҷорат фаолиятини амалга ошириш учун масъулияти чекланган жамият (МЧЖ) ташкилий-хуқуқий шаклида бошқа юридик шахсни ташкил этидилар. Улар ННТнинг моддий ва номоддий активларини МЧЖ балансига ўтказишини режалаштиришиди, бу эса муассисларнинг қарорига кўра нотижорат ташкилотини тугатишига олиб келиши мумкин. Муассисларнинг бундай ҳаракатлари амалдаги қонунчиликка қанчалик мувофиқ келади ва юзага келган вазиятда ННТ ходимлари қандай хуқуқларга эгалар?

– Моддий ва номоддий активларни ННТ балансидан МЧЖ балансига ўтказиш амалдаги қонунчиликка мувофиқ кўйидаги тарзда амалга оширилиши мумкин:

1) «Нодавлат нотижорат ташкилотлари тўғрисида»ги Қонуннинг (1999 йил 14 апрелдаги 763-I-сон, бундан кейин – «ННТ тўғрисида»ги Қонун) 31-моддасига мувофиқ тузиладиган мол-мulkни бошқа шахса бериш (олди-сотди, айирбошлаш, ҳада қилиш ва ҳ.к.) фуқаролик-хуқуқий тусдаги шартномалари (ҳақ тўланадиган ва текин) асосида;

2) «ННТ тўғрисида»ги Қонун 7-моддасининг еттинчи хатбошисига мувофиқ ННТ моддий ва номоддий активларни ҳисса сифатида МЧЖнинг устав капиталига топшириш йўли билан;

3) ННТни МЧЖга қўшиб юбориш ёки қўшиш йўли билан қайта ташкил этишда.

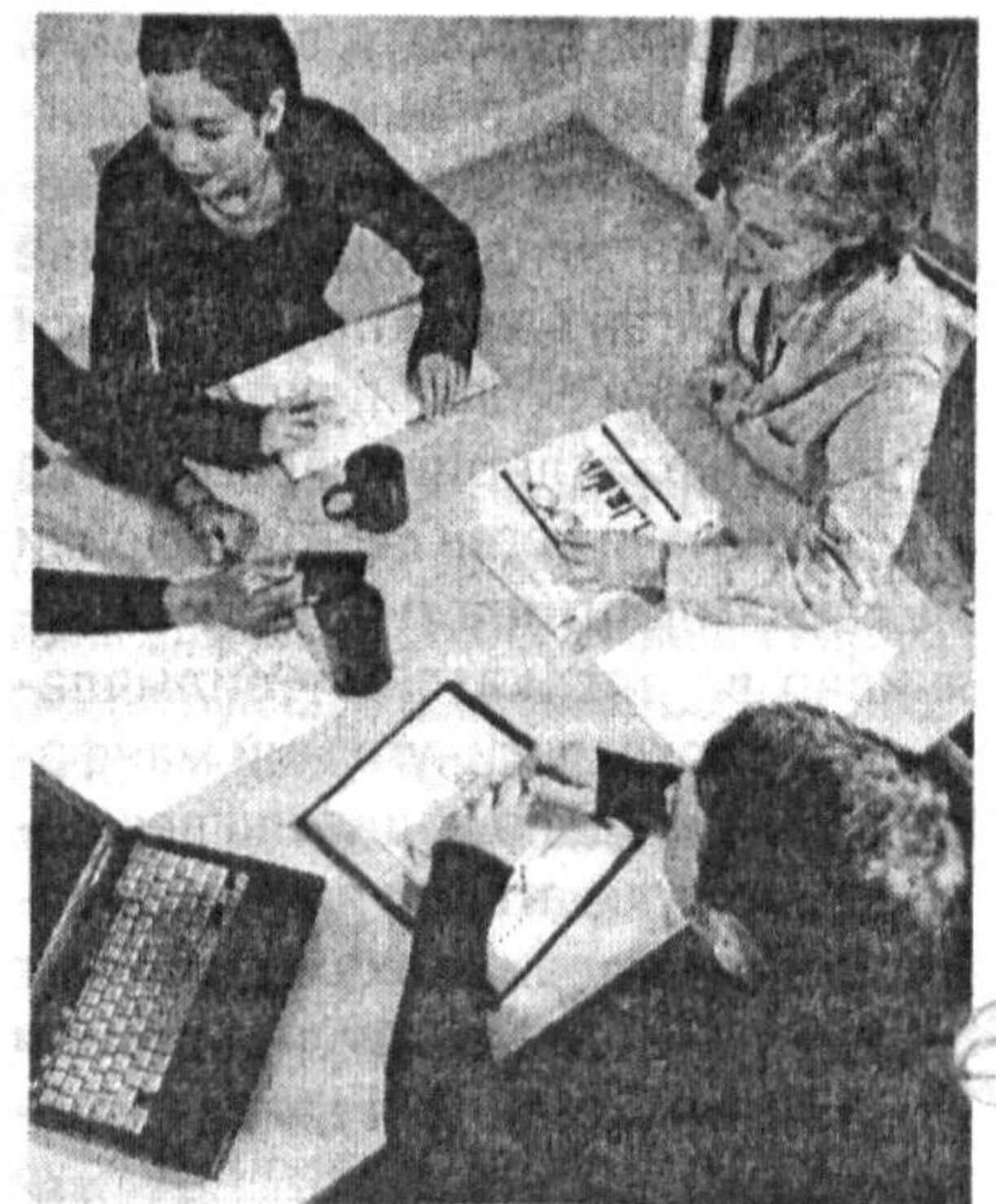
Узбуку ҳолларни батафсилро кўриб чиқамиз.

Моддий ва номоддий активларни ННТ балансидан МЧЖ балансига ўтказганда (ҳақ олиб ва текинга) шуни эътиборда тутиш лозимки, агар мол-мulkни топшириш туфайли ННТ пул мажбуриятлари бўйича кредиторларнинг талабларини кондиришга ва (ёки) мажбурий тўловлар бўйича мажбуриятларини улар бошланган кундан бошлаб уч ой мобайнида бажаришга ноқобил бўлиб қолса, яни у «Банкротлик тўғрисида»ги Қонуннинг (янги таҳрирда, 2003 йил 24 апрелдаги 474-II-сон, Конун билан тасдиқланган) 4-моддасига кўра банкротлик аломатларига жавоб берса, бу ННТни тугатишига Мехнат кодекси (МК) 100-моддаси иккичи қисмининг 1-бандига кўра меҳнат жамоаси аъзолари билан меҳнат муносабатларини бекор қилишга олиб келиши мумкин. Бу ҳолда улар судга мол-мulkни ННТ балансидан МЧЖ балансига ўтказиш (ҳақ эвазига ёки текинга) битимини Фуқаролик кодекси (ФК)нинг 116-моддасида назарда тутилган асосларга кўра ҳақиқий эмас деб топиш тўғрисида даъво аризасини топширишга қўйилади. Мазкур ҳолат меҳнат жамоаси аъзоларни ташкилотни таъсис этиш таркибига мажбуриятларни бажаришга ноқобил бўлишига, охир оқибатда – нодавлат нотижорат ташкилотини банкротлиги ҳамда тугатишига ва ходимларини ишдан бўшишига олиб келиши мумкин.

ННТ МЧЖга қўшиб олиш шаклида қайта ташкил этилган тақдирда ННТ активлари топшириш далолатномасига мувофиқ МЧЖ балансига топширилади. ФК 50-моддасининг иккичи қисмiga мувофиқ жамият нотижорат ташкилотининг хуқуқий ворисига айланади.

Муассислар томонидан ННТ ва МЧЖни қўшиб юбориш тўғрисида қарор қабул қилинганида иккала сиҳи ҳам тугатилади ва ФК 50-моддасининг биринчи қисмiga мувофиқ жамият нотижорат ташкилоти учун муносабатларни бекор қилиниши мумкин.

Артём ОТСТАВНОВ,
«Norma» МЧЖ эксперти.
юристи.



Юридик маслаҳатлар

НИКОҲГА... ШАРТНОМА БИЛАН

Мана, халқимиз ўзининг тўй-томушаларини ўтказишга одатланган ёз фасли ҳам кириб келди. Тўй ва никоҳ маросимлари бизда отабоболаримиздан қолган қадим анъаналарга амал қилган ҳолда, донишманд қарияларимиз билан бамаслаҳат ўтказиб келинади. Лекин даврлар ҳар соҳага ўз талабини кўйгани сингари, бозор муносабатлари ҳам никоҳ масалаларига муайян янгиликлар, ўзига хос шартларни кўндаланг кўядики, баъзида биз унга тезда кўни-киб кета олмаймиз. Никоҳ шартномаси ана шундай янгиликлардан биридир.

Никоҳ шартномаси, бир қарашда ўзаро аҳду паймон қилганларнинг самимий туйгуларига ишончсизлик билдиришдек туилиши мумкин. Лекин аслида бу нотўғри. Бундай шартноманинг тузилиши, кўпчилик ўлаганидек, никоҳдан ажралиш ҳолатларини кўпайтирумайди, аксинча, никоҳни мустахкамлайди. Шартнома тузмаган эр-хотин арзимаган сабаб билан никоҳдан ажралиш ҳакида судга ёки ФХДЕ органига мурожат қиладиган бўлса, никоҳ шартномасини тузган жуфтлик ажрашишдан олдин яхшилаб ўйлаб кўради, чунки никоҳдан ажралиш ҳолда улар маълум моддий ўйко-тишларга учрайдилар. Ажралиш ҳолларида ҳам ортиқча уруш-жанжалсиз, ўзлари шартномада белгилаган тартибида мол-мулкларини тақсимлайдилар. Никоҳ шартномасининг тузилиши ўртада түгилган болаларнинг ҳам мулкий ҳукуқларини ҳимоя қилишда катта ахамиятга эга. Чунки шартномага умумий фарзандларнинг моддий таъминоти, уларни турар жой билан таъминлаш шартлари ҳам киритилади. Шу билан бирга ажрашаётган эр-хотин ўз фарзандларидан бир-бираидан «ўч олиш куроли» сифатида фойдалана олмайдилар.

Эътиборли жихати шундаки, бу шартноманинг шакл ва мазмуни турлича бўлиши мумкин, яъни у ўз ичига бор-йўғи битта бандни олган ёки эр-хотиннинг мулкий ҳукуқларига оид бир қанча қоидаларни батафсил баён этган бўлади. Никоҳ шартномасида назарда тутилган ҳукуқ ва мажбуриятлар муайян муддат билан чекланиши ёки муайян шарт-шароитлар юзага келишига боғлиқ қилиб қўйилиши мумкин.

Никоҳ шартномаси эр-хотиннинг ҳукуқ лаёқати ёки муомала лаёқати, уларнинг ўз ҳукуқларини ҳимоя қилиш учун судга мурожаат қилиш ҳукуқларини чеклашни, эр-хотин ўртасидаги шахсий номулкий муносабатларни, эр-хотиннинг болаларга нисбатан бўлган ҳукуқ ва мажбуриятларини тартибга солишини, меҳнатга лаёқатсиз таъминот олишига мухтоҳ эр ёки хотиннинг ҳукуқини чекловчи шартларни назарда тута олмайди.

Бундай шартномани тузишнинг афзал томонларидан яна бири – оила куриш мақсадисиз, гаразли ниятларда (масалан мол-мулкка эга бўлиш ёки турар жойга рўйхатдан ўтиш в.х мақсадларида) тузиладиган никоҳларнинг олди олинади.

Никоҳ шартномаси эр-хотиннинг келишуви билан исталган вақтда ўзгартирилиши ёки бекор қилиниши мумкин. Унинг ўзgartirилиши ёки бекор қилиниши ҳақидаги келишув нотариал тартибда тасдиқланиши лозим. Никоҳ шартномасини ижро этишдан бир томонлама воз кечишига йўл қўйилмайди. Вазиятнинг ўзариши билан никоҳ шартномасини ўзгартириш ёки бекор қилиш ҳакида эр-хотин ўзаро келиша олмасалар, никоҳ шартномаси манфаатдор эр ёки хотиннинг даъвоси билан суд томонидан ўзгартирилиши ёки бекор қилиниши мумкин.

Эслатиб ўтиш жоизки, никоҳ шартномасига фақат эр-хотин никоҳдан ажралиш ҳолда мол-мулкнинг қандай бўлуниши, эр ва хотиннинг моддий таъминоти қандай амалга оширилиши ҳақидаги шартлар эмас, балки никоҳ давридаги мулкий муносабатларни белгиловчи шартлар ҳам киритилиши мумкин.

Хулоса қилиб айтганда, никоҳ шартномасини тузиш фақат бўлжак эр-хотиннинг ихтиёрига боғлиқ. Шартнома тузилмаган тақдирда уларнинг мулкий ҳукуқлари қонун ҳужжатларига мувофиқ тартибга солинади.

Никоҳ шартномаси мураккаб ҳукуқий ҳужжат бўлганилиги сабабли уни мутахассис юристлар билан маслаҳатлашган ҳолда тузиш мақсадга мувофиқидir.

Лаълихон ҳожихонова,
Тошкент юридик коллежи ўқитувчиси.

• РЕКЛАМА

КОМПАНИЯ ВА ФИРМА РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
МОЛИЯ СОҲАСИНИ
РИВОЖЛАНТИРИШ АГЕНТЛИГИ**
Кредит ахбороти алмашинуви тизими учун сервер
ускуналарини етказиб бериш ва ўрнатиш бўйича
конкурс эълон қиласи.

Конкурс таклифлари 2009 йил 19 июнь, жума куни
соат 15.00 гача қабул қилинади.

**Конкурс шартлари ва маълумотлар юзасидан қуидаги манзилга
мурожаат қилишингиз мумкин:**
Тошкент ш., Ўзбекистон шоҳкӯчаси, 6.
Тел.: 233-70-38, тел./факс: 233-83-41.

МЕРОС ҚАНДАЙ ТАҚСИМЛАНАДИ?

«Афсуски, қизимизнинг умри қисқа экан. Вафотидан сўнг иккى нафар фарзанди куёвимиз қўлида қолди. Куёв эса янги уй сотиб олгач, бошқасига уйланди. Айни кунда набираларимиз вояга етиб қолишган. Агар ўғай она ўз «хукмини» ўтказса, набираларимиз келажакда мероссиз қолишидан ташвишдамиз. Бу борада кўнгил таскин топиши учун нима қилиш мумкин?»

Таҳририятимизга йўлланган саволга жавобни Юнусобод туманидаги 7-сон давлат нотариуси Улуғбек СОБИРОВ беради.

– Қарияларнинг безовта бўлишларида «жон» бор, – дейди У.Собиров. – Инсонийлик нуқтаи назаридан қараганда, бундай ҳолатда набиралар маълум меросга эга бўлишлари керак. Зоро, фуқаро вафот этган тақдирда, ўзига тегишли мол-мулкни ёки бу мол-мулкка тегишли ҳукуқини тасарруф этиши тўғрисидаги хоҳиш ва ирова васият деб атлади.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 1141-моддаси асосида мерос олмасалар, қонун бўйича бешинчи навбатдаги ворислик ҳукуқига эга бўлишади.

Айтиш даркорки, васият қилувчи қонун бўйича меросхўрлардан бирини, бир нечасини ёки ҳаммасини изоҳ бермаган ҳолда меросдан маҳрум қилишга ҳам ҳақли. Бундан ташқари, мерос қолдирувчи ўз васиятномасини ўзгартириб туриш, истаган вақтда бекор қилиш ёхуд унда мавжуд бўлган айрим васият фармойишларини янги вакоҳи тузиш орқали бекор қилиш ҳукуқига эга. Лекин ҳар қандай ҳолатда ҳам энг сўнгги васиятнома ҳаққиёндига деб ҳисбланади.

қобилиятсиз бокимлари агар улар Фуқаролик кодексининг 1141-моддаси асосида мерос олмасалар, қонун бўйича бешинчи навбатдаги ворислик ҳукуқига эга бўлишади.

Айтиш даркорки, васият қилувчи қонун бўйича меросхўрлардан бирини, бир нечасини ёки ҳаммасини изоҳ бермаган ҳолда меросдан маҳрум қилишга ҳам ҳақли. Бундан ташқари, мерос қолдирувчи ўз васиятномасини ўзгартириб туриш, истаган вақтда бекор қилиш ёхуд унда мавжуд бўлган айрим васият фармойишларини янги вакоҳи тузиш орқали бекор қилиш ҳукуқига эга. Лекин ҳар қандай ҳолатда ҳам энг сўнгги васиятнома ҳаққиёндига деб ҳисбланади.

«ЁН ҚУШНИ - ЖОН ҚУШНИ»

Баъзида қариялар ўзларига тегишли мол-мулкни меросхўрларига, қариндош-яқинларига эмас, балки шу доирага кирмайдиган бошқа фуқароларга қолдиришни васият киладилар. Шу билан бирга юридинк шахсларга, давлатга ёки фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органига мерос қолдиришни афзал биладилар.

Масалан, Шарифа ая ёлғиз ўғилни тарбиялаб вояга етказди. Ўғил ўйлангач, хорижда ишлашни маъқул кўрди. Шарифа ая эса узок йиллар ёлғиз яшади. Яхшиямки, қўшниси Зайнабхон унинг «иссиғу-совуғидан» хабардор бўлиб турди. Айниқса, ҳаётининг сўнгги – тўшакка михланган чоғларида Зайнабхон унга яқиндан фамхўрлик қилди.

Кўшнисининг самимий муносабати, жонкуярлиги туфайли Шарифа ая ўзи яшаётган 2 хонали квартира кўшнисида мерос сифатида васият қилиб қолдирмоқчи бўлди.

Бу ҳақда нотариусга маълум қилгач, тегишли равишда сухбат ўтказилди. Нотариус унинг шундай қарорга келганлиги хусусида ҳеч ким томонидан тазиик ўтказилмаганлиги

БУГУНГИ КУН

МАҲКАМОВЛАР оиласи,
Тошкент шаҳри.

билан ҳам қизиқди. Шу ўринда васият қилувчининг мумаламага лаёқатлилиги текширилди. Шарифа ая квартирага ўлимидан сўнг Зайнабхон эгалик қилиши хусусидаги васиятномани расмийлаштиргач, кўнгли таскин топди.

Мерос қолдирувчи вафот этгач, меросхўр ҳам пайдо бўлди: Шарифа аянинг ўғли васиятномадан хабар топиб, «тарвузи қўлтиғидан тушди». «Бундай бўлиши мумкин эмас, васиятномани бекор қилинг», дейа нотариусга мурожаат қилди. Ҳатто «Васиятномадаги имзо қалбаки, онамни эмас», дейа эксперт текширувчи ҳам талаб қилди.

Сўнгги маротаба ўз онасини 10 йилча илгари йўқлаган фарзанд мерос талаб қилди. Аммо тўла қонуний кучга эга бўлган васиятнома олдида бағритош фарзанднинг кўлидан хеч вақо келмади.

ВАСИЯТНОМА БЎЛМАСА-ЧИ...

Кўп ҳолларда қариялар узлатга кетишилари олдида васиятнома ёзисб қолдириш ҳақида ўйламайдилар. Агар мерос қолдирувчи васият бўйича ворис тайинламаса, мол-мулкни қонун бўйича меросхўрлар эгалик қиладилар. Булар мерос қолдирувчининг фарзандлари, яқин қариндошлари, қарамогидаги меҳнатга лаёқатсиз шахслар бўлиши мумкин. Лекин, бундай тақсимот кейинчалик, баъзан фарзандлар ўтрасида ўзаро низолар келиб чиқишига сабаб бўлади.

Мисол тарикасида қуидаги воқеани келтириш мумкин. Ота-она вафотидан сўнг, улардан қолган ўй-жойда кичик ўғил яшай бошлади. Унинг хотини «тилли-жағли» бўлиши билан бирга, эрининг қариндошларига хонадон эшигини «қаттиқ» бекитди.

Бунга жавобан қайнисингил жанжалкаш келиндан ўч олиш йўлини топди. Маълум бўлишича, ота-она вафотидан аввал, ўй-жойга кимнинг эгалик қилиши хусусида ҳеч кандай васиятнома қолдирмаган. Демак, ўй-жой нафакат кичик ўғилга, балки барча фарзандларга тенг улушли тақсимилаши кетиб. Қайнисингил бу ховлидан чиқиб кетиб алоҳида яшаётган акаларини ота-онадан қолган тегишли меросни ўзига ҳада қилишларини сўради, акалар рози бўлишгач, керакли ҳужжатларни расмийлаштириди. Натижада, ўй-жойнинг учдан бир кисмигина кичик ўғил билан келинга насиб этди. Бу билан жигарлар ҳам бир умр путур етди.

Юқоридагига ўхаш нохуш ҳолатларни камайтириш мақсадида ҳукуктартибот ходимлари, жумладан, нотариуслар ҳам аҳоли ўртасида тарифибот ва ташвиқот ишларини олиб борадилар. Унда васиятнома ва мерос масалалари хусусида тегишли маълумотлар билан таниширилади. Айниқса, қарияларга васиятнома қолдириш масаласида оқилона фикр юритиши, инсонийлик нуқтаи назаридан ёндашиб хусусида тегишли маслаҳатлар берилади. Зоро, ушбу йўналишида олиб борилаётган ишларини олиб борадилар. Унда васиятнома ва мерос масалалари хусусида тегишли маълумотлар билан таниширилади. Айниқса, қарияларга васиятнома қолдириш масаласида оқилона фикр юритиши, инсонийлик нуқтаи назаридан ёндашиб хусусида тегишли маслаҳатлар берилади. Зоро, ушбу йўналишида олиб борилаётган ишларини олиб борадилар. Унда васиятнома ва мерос масалалари хусусида тегишли маълумотлар билан таниширилади. Айниқса, қарияларга васиятнома қолдириш масаласида оқилона фикр юритиши, инсонийлик нуқтаи назаридан ёндашиб хусусида тегишли маслаҳатлар берилади. Зоро, ушбу йўналишида олиб борилаётган ишларини олиб борадилар. Унда васиятнома ва мерос масалалари хусусида тегишли маълумотлар билан таниширилади. Айниқса, қарияларга васиятнома қолдириш масаласида оқилона фикр юритиши, инсонийлик нуқтаи назаридан ёндашиб хусусида тегишли маслаҳатлар берилади. Зоро, ушбу йўналишида олиб борилаётган ишларини олиб борадилар. Унда васиятнома ва мерос масалалари хусусида тегишли маълумотлар билан таниширилади. Айниқса, қарияларга васиятнома қолдириш масаласида оқилона фикр юритиши, инсонийлик нуқтаи назаридан ёндашиб хусусида тегишли маслаҳатлар берилади. Зоро, ушбу йўналишида олиб борилаётган ишларини олиб борадилар. Унда васиятнома ва мерос масалалари хусусида тегишли маълумотлар билан таниширилади. Айниқса, қарияларга васиятнома қолдириш масаласида оқилона фикр юритиши, инсонийлик нуқтаи назаридан ёндашиб хусусида тегишли маслаҳатлар берилади. Зоро, ушбу йўналишида олиб борилаётган ишларини олиб борадилар. Унда васиятнома ва мерос масалалари хусусида тегишли маълумотлар билан таниширилади. Айниқса, қарияларга васиятнома қолдириш масаласида оқилона фикр юритиши, инсонийлик нуқтаи назаридан ёндашиб хусусида тегишли маслаҳатлар берилади. Зоро, ушбу йўналишида олиб борилаётган ишларини олиб борадилар. Унда

ЎЗБЕКИСТОН ҚОНУНЧИЛИГИДАГИ ЯНГИ ПИЖАР

- ИДОРАВИЙ-МЕҶЕРИЙ ҲУЖЖАТ:**

— ЎзР молия вазирининг «Ўзбекистон Республикаси Бухгалтерия ҳисобининг миллий стандарти (6-сонли БХМС) «Ижара ҳисоби»ни тасдиқлаш тўғрисида»ги буйруги:

МЕҶЕРИЙ-ҲУ҆ҚУҚИЙ ҲУЖЖАТЛАРНИ ДАВЛАТ РЎЙХАТИДАН ЎТКАЗИШ ҲОЛАТИ ТЎҒРИСИДА 2009 ЙИЛ 11 АПРЕЛДАН 17 АПРЕЛГАЧА БЎЛГАН МАҶЛУМОТ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МОЛИЯ ВАЗИРИНИНГ
БУЙРУГИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БУХГАЛТЕРИЯ ҲИСОБИННИНГ МИЛЛИЙ СТАНДАРТИ (6-СОНЛИ БХМС) «ИЖАРА ҲИСОБИ»НИ ТАСДИҚЛАШ ТЎҒРИСИДА*

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2009 йил
24 апрелда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 1946.

(«Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами», 2009 йил, 17-сон, 220-модда)

«Бухгалтерия ҳисоби тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиснинг ахборотномаси, 1996 йил, 9-сон, 142-модда) 5-моддасига асосан ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Махкамасининг 1992 йил 23 ноябрдаги 553-сонли қарори билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги тўғрисидаги низомга мувофиқ буораман:

1. Ўзбекистон Республикаси Бухгалтерия ҳисобининг миллий стандарти (6-сонли БХМС) «Ижара ҳисоби» иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Ўзбекистон Республикаси молия вазирининг 2004 йил

*2009 йил 4 майдан кучга киради.

12 майдаги 75-сонли «Ўзбекистон Республикаси Бухгалтерия ҳисобининг миллий стандарти (6-сонли БХМС) «Ижара ҳисоби»ни тасдиқлаш тўғрисида»ги буйруги (2004 йил 22 июнь, рўйхат рақами 1374 — Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2004 йил, 25-сон, 292-модда) ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансан.

3. Мазкур буйруқ Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигига давлат рўйхатидан ўтказилган кундан бошлаб ўн кун ўтгандан кейин кучга киради.

Молия вазири
Р.АЗИМОВ.

Тошкент ш.,
2009 йил 6 апрель
41-сон.

Молия вазирининг
2009 йил 6 апрелдаги 41-сонли буйруги билан
ТАСДИҚЛАНГАН

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БУХГАЛТЕРИЯ ҲИСОБИННИНГ МИЛЛИЙ СТАНДАРТИ (6-СОНЛИ БХМС) «ИЖАРА ҲИСОБИ»

Мазкур Бухгалтерия ҳисобининг миллий стандарти (БХМС) «Бухгалтерия ҳисоби тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикасининг Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиснинг ахборотномаси, 1996 йил, 9-сон, 142-модда), «Лизинг тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикасининг Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиснинг ахборотномаси, 1999 йил, 5-сон, 108-модда, Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2003 йил, 3-сон, 63-модда) асосан, Ўзбекистон Республикасининг Солиқ кодексига (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2007 йил, 52-сон) мувофиқ ишлаб чиқилган ва Ўзбекистон Республикасида бухгалтерия ҳисобини меъёрий тартиба солиш тизимининг элементи ҳисобланади.

§ 1. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1. Мазкур БХМСнинг мақсади бўлиб, ижара операцияларини бухгалтерия ҳисобида ва молиявий ҳисоботларда акс эттиришнинг ягона услубий асосини белгилаш ҳисобланади.

2. Мазкур БХМС кўйидаги обьектлар ва операцияларга кўлланилмайди:

а) табиат ресурслари, шу жумладан нефть, табиий газ ва бошқа қайта тикланмайдиган ресурсларни қидиув ва фойдаланиш билан боғлиқ бўлган ижара келишувлари;

б) интеллектуал мулк обьектлари бўйича лицензия келишувлари.

§ 2. МАЗКУР БХМСДА

КЎЛЛАНИЛАДИГАН АСОСИЙ АТАМАЛАР

3. Ижара — келишувга биноан бир томон (ижарага бе-

рувчи) бошқа томонга (ижарага олувчига) ҳақ эвазига вақтинчалик эгалик қилиш ва фойдаланиш ёки келишилган муддат давомида мулқдан фойдаланиш ҳуқуқини беришдир.

4. Ижара субъектлари бўлиб қўйидагилар ҳисобланади:

а) **ижарага берувчи** — мулкнинг эгаси ёки қонунчиликка мувофиқ ёки мулкдор томонидан мулкни ижарага бериш учун ваколатланган шахслар;

б) **ижарага олувчи (ижарачи)** — ижара шартномаси асосида мулкни ижарага олувчи юридик ва жисмоний шахслар.

5. Мазкур БХМС мақсадларига кўра ижара қўйидагиларга ажратилади:

а) молиявий ижара (лизингни қамраб олган ҳолда);
б) оператив ижара.

6. **Молиявий ижара** — мулкни (молиявий ижара обьектини) шартномага биноан ўн икки ойдан ортиқ муддатга эгалик қилиш ва фойдаланиш ҳуқуқини беришда юзага келадиган ижаравий муносабатлар. Бунда молиявий ижара шартномаси қўйидаги шартлардан бирига жавоб бериши керак:

молиявий ижара шартномасининг муддати тугагач, молиявий ижара обьекти ижарага олувчининг мулки бўлиб ўтиши;

молиявий ижара шартномасининг муддати молиявий ижара обьекти хизмат муддатининг 80 фоизидан ортиқ бўлса ёки молиявий ижара обьектини молиявий ижара шартномаси тугаганидан кейинги қолдик қиймати унинг бошлангич қийматининг 20 фоизидан камроғини ташкил қилиши;

молиявий ижара шартномасининг муддати тугагач, ижарага олувчи молиявий ижара объектини ушбу ҳуқуқ сотилиш кунидаги бозор қийматидан анча паст нархда сотиб олиш ҳуқуқига эга бўлиши ва бунда ижара муддатининг бошида ушбу ҳуқуқнинг сотилишига асосланган ишончнинг мавжуд бўлиши;

молиявий ижара шартномаси амал қиласиган давр учун ижара тўловларининг дисконтланган жорий қиймати, молиявий ижара объектини ижарага бериш пайтидаги жорий қийматининг 90 фоизидан ортиқ бўлиши.

7. Оператив ижара — молиявий ижара шартномаси ҳисобланмайдиган мулкий ижараси шартномасига биноан мулкни вактнинчалик эгалик қилишга ва фойдаланишга ёки фойдаланишга бериш.

8. Лизинг — молиявий ижара муносабатларининг алоҳида тури бўлиб, унда бир тараф (лизингга берувчи) иккинчи тарафнинг (лизингга олувчининг) топшириғига биноан учинчи тарафдан (сотувчидан) лизинг шартномасида шартлашилган мол-мulkни (лизинг объектини) сотиб олади ва уни шу шартномада белгиланган шартларда ҳақ эвазига эгалик қилиш ва фойдаланиш учун лизингга олувчига ўн икки ойдан ортиқ муддатга беради. Бунда лизинг шартномаси мазкур БХМСнинг 6-бандида келтирилган шартлардан бирига жавоб бериши керак.

9. Лизинг субъектлари бўлиб қуйидагилар ҳисобланади:

а) лизингга берувчи — лизинг шартномаси бўйича лизингга олувчига келгусида бериш мақсадида лизинг объектини мулк қилиб сотиб олувчи шахс;

б) лизингга олувчи — эгалик қилиш ва фойдаланиш учун лизинг шартномаси бўйича лизинг объектини олаётган шахс;

10. Ижара (лизинг) объекtlари — истеъмол қилинмайдиган ҳар қандай буюмлар, шу жумладан корхоналар, мулкий комплекслар, алоҳида бинолар, иншоотлар, ускуналар, транспорт воситалари ҳамда бошқа кўчар ва кўчмас мулклар (муомаладан чиқарилган ёки муомалада бўлиши чекланган мол-мulkлар бундан мустасно).

11. Иккиламчи ижара (иккиламчи лизинг) — ижарачи (лизингга олувчи) ижарага (лизингга) берувчининг розилиги билан, ижарага (лизингга) берувчининг олдида ижара (лизинг) шартномаси юзасидан жавобгарликни сақлаган ҳолда ижарага олинган мулкни (лизинг объектини) бошқа шахсга иккиламчи ижара (иккиламчи лизинг)га топширадиган шартнома муносабати.

12. Ижаранинг (лизингнинг) бошланиш муддати — ижара шартномасининг шартларига мувофиқ ижарачи ижарага олинган ижара объектига эгалик қилиш ва фойдаланиш ёки фойдаланиш ҳуқуқини амалга оширишни бошлаган сана. Бу ижарани (лизингни) дастлабки (бошланғич) тан олиш санаси (яъни ижарани (лизингни) амалга ошириш натижасида тегишли актив ва мажбуриятларнинг тан олиниши).

13. Ижара (лизинг) муддати — бекор қилинмайдиган ижара (лизинг) келишуви амал қиласиган давр, шунингдек ҳар қандай кейинги даврлар бўлиб, бу даврлар мобайнида ижарачи (лизингга олувчи) ижара (лизинг) шартномаси тузилганда айтиб ўтилгандек, мазкур келишувни узайтириши мумкин.

14. Ижара (лизинг) тўлови — тузилган ижара (лизинг) шартномаси асосида ижарачи (лизингга олувчи) томонидан ижарага (лизингга) берувчига тўлаб берадиган сумма.

15. Ижарага (лизингга) берувчининг фоизли даромади — ижара (лизинг) тўловлари билан қопланадиган лизинг объекти қиймати ўртасидаги фарқ сифатида аниқладиган, ижара (лизинг) тўловларининг қисмидир.

16. Ижара (лизинг) объекtlарининг жорий қиймати — ижара (лизинг) объектиning муайян бир санадаги бозор баҳолари бўйича қиймати ёки мазкур ижара (лизинг) объектини сотиб олиш учун ёки ушбу битимни амалга оширишни хоҳловчи бир-бирига боғлиқ бўлмаган хабардор томонлар ўртасидаги мажбуриятни бажариш учун етарли бўлган сума.

17. Кафолатланган қолдик қиймат — ижара (лизинг) шартномасининг бошланишида аниқланган ижара (лизинг) объекти қийматининг бир қисми бўлиб, ижарачи (лизингга олувчи) томонидан ёки унга боғлиқ учинчи тараф томонидан кафолатланади (мажбурият сифатида беркитилади).

18. Кафолатланмаган қолдик қиймат — ижара (ли-

зинг) объекти қийматининг бир қисми бўлиб, (ижара (лизинг) шартномасининг бошланишида аниқланган), унинг сотилишини ижарага берувчи (лизингга берувчи) кафолатмайди ёки у ижарага берувчи (лизингга берувчи) билан боғлиқ тараф томонидангина кафолатланади.

19. Минимал ижара (лизинг) тўловлари — ижарачи (лизингга олувчи) томонидан ижара муддати давомида тўланадиган ижара (лизинг) тўловлари ва ижара (лизинг) объектиning кафолатланган қолдик қиймати суммаси.

20. Дисконтлаш — келажақда аниқ бир вақтда олиниши кутилаётган пул маблағларининг жорий эквивалентини аниқлаш.

21. Дисконт ставкаси — турли хил вақтдаги даврларга тегишли бўлган пул маблағлари суммасини бир пайтга келтириш учун фойдаланадиган ставка.

22. Минимал ижара (лизинг) тўловларининг дисконтланган қиймати — ижара (лизинг) шартномасида кўзда тутилган фоиз ставкаси ёки қарз капиталининг ўсиб борувчи фоиз ставкасига тенг дисконт ставкаси бўйича тузатилган ижара (лизинг) муддатининг бошланишидаги минимал ижара (лизинг) тўловларининг жорий қиймати.

23. Ижара (лизинг) шартномасида кўзда тутилган фоиз ставкаси — ижара (лизинг) муддатининг бошланишида ижара (лизинг) объектиning жорий қиймати билан минимал ижара (лизинг) тўловлари ва кафолатланмаган қолдик қиймати суммаси йигиндинсинг дисконтланган қийматининг тенг бўлишини таъминлайдиган дисконт ставкасидир.

24. Қарз капиталининг ўсиб борувчи фоиз ставкаси — бу худди шундай ижара (лизинг) шартномаси учун ижарачи (лизингга олувчи) тўлаши лозим бўлган фоиз ставкаси ёки (агар ушбу кўрсаткични аниқлаш имкони бўлмаса) ижарачи (лизингга олувчи) ижара (лизинг) муддати бошланишида мол-мulkни (худди шундай муддатга ва шунга ўхшаш таъминот билан) сотиб олиш учун зарур бўлган маблағларни қарзга олишда қабул қиласиган ставка ёки агарда уларни аниқлаш имконияти бўлмаса, ижара (лизинг) муддатининг бошланишидаги Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг расмий қайта молиялаштириш ставкаси.

§ 3. МОЛИЯВИЙ ИЖАРА ХИСОБИ

25. Молиявий ижарада молиявий ижара объектига эгалик қилиш ва фойдаланиш ҳуқуқи билан боғлиқ барча рисклар ижарачига (лизингга олувчига) ўтказилади. Бунда, лизинг бўйича ижарага олинган мол-мulkнинг тасодифан нобуд бўлиши ёки тасодифан бузилиши хавфи, агар лизинг шартномасида бошқача тартиб назарда тутилган бўлмаса, лизинг олувчига бу мол-мulkни топшириш пайтида ўтади. Ижарачининг (лизингга олувчининг) бухгалтерия ҳисобида молиявий ижара актив ва мажбурият сифатида молиявий ижара муддати бошланишидаги молиявий ижара объектиning жорий қиймати ёки минимал ижара (лизинг) тўловларининг дисконтланган қиймати бўйича, агар у паст бўлса, тан олиниши лозим.

26. Агар ижарачи (лизингга олувчи) ижара (лизинг) объектини уни сотиб олиш санасидаги жорий қийматидан паст нархда сотиб олмоқчи бўлган ҳолларда, минимал ижара (лизинг) тўловлари барча ижара (лизинг) муддати давомидаги ижара (лизинг) тўловлари ва ижара (лизинг) шартномасида кўзда тутилган ижара (лизинг) объектини сотиб олиш суммасидан ташкил топади.

27. Минимал ижара (лизинг) тўловларининг дисконтланган қийматини ҳисоблашда дисконтлайдиган омил бўлиб молиявий ижара шартномасида кўзда тутилган фоиз ставкаси ҳисобланади, агарда “уни” аниқлаш имконияти бўлса, акс ҳолда ижарачининг (лизингга олувчининг) қарз капитали бўйича ўсиб борувчи фоиз ставкасидан фойдаланилади.

28. Молиявий ижарада, ижара (лизинг) тўловлари ижарага берувчи (лизингга берувчи)га молиявий ижара объекти қийматининг ижарачи (лизингга олувчи) томонидан қопланади, ҳамда ижарага берувчи (лизингга берувчи)нинг фоизли даромадидан иборат бўлади.

29. Молиявий ижара муддатининг бошланиш пайтида ижарачи (лизингга олувчи) ва ижарага берувчи (лизингга берувчи) ижара (лизинг) тўловларини тўлаш жадвалини (тартибини) келишиб олади ва унда ижарага (лизингга) берувчининг фоизли даромади, молиявий ижара объектиning қийматини қоплаш бўйича мажбуриятлар ва уларнинг молиявий ижара муддати давомида тақсимланиши кўрсатилади.

30. Молиявий ижара бўйича фоизлар молиявий ижара шартномаси муддати давомида даврлар бўйича тақсимланган бўлиши ва ҳар бир даврда қопланмаган мажбуриятлар қолдигига доимий фоиз ставкасини ўрнатиш мақсадида ижара (лизинг) тўловларини тўлаш жадвали (тартиби)да акс эттирилиши керак.

31. Ижарачи (лизингга олувчи) томонидан амалга оширилган молиявий ижара объектини сотиб олиш, етказиб бериш ёки белгиланган мақсадда фойдаланиш учун яроқли ҳолга келтириш билан боғлик харажатлар молиявий ижара объектининг қийматига қўшилади.

32. Ижарачининг (лизингга олувчининг) молиявий ижара объектини яхшилаш (ободонлаштириш, қўшимча куриш, қўшимча асбоб-ускуналар билан таъминлаш, реконструкция, модернизация қилиш, техник қайта қуроллантириш ва шунга ўхшаш бошқа) харажатлари молиявий ижара объекти қийматини кўпайтирувчи капитал қўйилмалар сифатида акс эттирилади.

Корхонани ижарага олиш шартномасида бошқача тартиб назарда тутилган бўлмаса, корхонани ижарага олувчи ижарага берувчининг рухсатидан қатъи назар, ижарага олинган мол-мulkни ажратиб бўлмайдиган тарзда яхшилаш қийматини олишга ҳақли.

Агар молиявий ижара объекти, ижарага (лизингга) берувчининг рухсати билан яхшиланган бўлса, шартноманинг амал қилиш муддати тугагандан сўнг ёки шартнома бекор қилингач, ижарачи (лизингга олувчи) ана шу мақсад йўлида сарфлаган барча харажатларининг қопланишини талаб қилиш хукуқига эга, агарда молиявий ижара шартномасида ўзгача шартлар кўзда тутилмаган бўлса.

Ижарага (лизингга) берувчининг рухсатисиз амалга оширилган молиявий ижара объектини яхшилашга сарфланган маблағлар (қўйилмалар) ва уларни молиявий ижара объектига зарар етказмаган ҳолда ажратиб олиш имконияти бўлмаса, молиявий ижара шартномасининг амал қилиш муддати тугагач ёки шартнома бекор қилингач, улар ижарага (лизингга) берувчига текинга ўтади, агарда молиявий ижара шартномасида ўзгача шартлар кўзда тутилмаган бўлса. Бироқ, агарда уларни молиявий ижара объектига зарар етказмаган ҳолда ажратиб олиш мумкин бўлса ва агар ижарага (лизингга) берувчи уларнинг қийматини тўлашга рози бўлмаса, бундай ҳолларда ижарачи (лизингга олувчи) уларни ажратиб олиши мумкин.

33. Молиявий ижарада ҳар бир ҳисобот даври учун молиявий ижара объекти бўйича амортизация ажратмаси каби харажатлар юзага келади. Молиявий ижара объектлари бўйича амортизацияни ҳисоблаш ижарачи (лизингга олувчи) томонидан Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг 2003 йил 9 октябрдаги 114-сонли бўйруги билан тасдиқланган Бухгалтерия ҳисобининг миллий стандарти (5-сонли БХМС) «Асосий воситалар»га (2004 йил 20 январь, рўйхат рақами 1299 — Ўзбекистон Республикаси қонун хужжатлари тўплами, 2004 йил, 3-сон, 35-модда) мувофиқ амалга оширилади.

34. Ижарачи (лизингга олувчи) молиявий ижара шартномаси муддати тугагандан кейин молиявий ижара объектига мулкий эгалик қилиш хукуқини олишига ишончи бўлмаса, у ҳолда у куйидагилардан қайси бири қисқалигидан келиб чиқиб: молиявий ижара шартномаси муддати давомида ёки молиявий ижара объектининг хизмат қилиш муддати давомида тўлиқ амортизация қилиши мумкин.

35. Ижарачининг (лизингга олувчининг) аниқ бир даврдаги молиявий ижара объекти бўйича амортизация ажратмаси ва молиявий харажатлари (молиявий ижара бўйича фоизлари) суммаси мазкур даврда тўланиши лозим бўлган ижара (лизинг) тўловлари суммасига тенг бўлмаслиги мумкин.

36. Молиявий ижара объектини ҳар иили қайта баҳолаш ижарачи (лизингга олувчи) томонидан қонунчиликда ўрнатилган тартибда амалга оширилади.

37. Молиявий ижара шартномаси тугатилганда ижарачи (лизингга олувчи) томонидан молиявий ижара объектини қайтариш муносабати билан балансдан чиқариш, молиявий ижара шартномасига мувофиқ молиявий ижара тўхтатилган санадаги молиявий ижара объектининг қопланмаган қиймати суммаси бўйича амалга оширилади.

Молиявий ижара объектининг чиқиб кетишидан молиявий натижа (фойда ёки зарар) молиявий ижара объектининг қолдик (баланс) қиймати билан ижара (лизинг) тўловлари жадвали (тартиби) бўйича қолган қарз ўртасидаги фарқ сифатида молиявий ижара объектининг чиқиб кетиши би-

лан боғлик бўлган харажатлар суммасини ҳисобга олган ҳолда аниқланади.

Молиявий ижара обьектининг чиқиб кетишидан молиявий натижа (фойда ёки зарар)ни аниқлаганда, олдинги қайта баҳолашлардаги молиявий ижара обьекти қийматининг кўпайган қолдик суммаси, яъни олдинги баҳолашлардаги қийматининг камайиш суммасидан ортган қисми молиявий ижара обьектининг чиқиб кетишидан кўрилган даромад таркиби қўшилади ва бир вақтнинг ўзида «Мулкни қайта баҳолаш бўйича тузатишлар» счёти бўйича резерв капиталини камайтиради.

38. Ижарага (лизингга) берувчининг бухгалтерия ҳисобида молиявий ижара актив (дебиторлик қарзи) сифатида молиявий ижара муддати бошланишидаги молиявий ижара обьектининг жорий қиймати ёки минимал ижара (лизинг) тўловларининг дисконтланган қиймати бўйича, агар у паст бўлса, тан олиниши лозим.

39. Ижарага (лизингга) берувчининг фоизли даромади молиявий ижара шартномаси муддати давомида даврлар бўйича тақсимланган бўлиши ва молиявий ижара шартномасининг ҳар бир даврида қопланмаган мажбуриятлар қолдигига доимий фоиз ставкасини ўрнатиш мақсадида ижара (лизинг) тўловларини тўлаш жадвали (тартиби)да акс эттирилиши керак.

40. Ижарага (лизингга) берувчи томонидан амалга оширилган ва молиявий ижара шартномасига мувофиқ ижарачи (лизингга олувчи) томонидан қопланадиган молиявий ижара обьектини етказиб бериш ва белгиланган мақсадда фойдаланиш учун уни яроқли ҳолга келтириш билан боғлик бўлган харажатлар молиявий ижара обьектининг қийматига қўшилади. Бунда, агар молиявий ижара шартномасига мувофиқ юқоридаги харажатлар ижарачи (лизингга олувчи) томонидан қопланмайдиган бўлса, улар юзага келган пайтдаги тегишли ҳисббот даври харажатлари сифатида тан олиниди.

41. Молиявий ижара обьектини бериш (олиш) пайтида ижарага (лизингга) берувчининг фоизли даромади (ижарачининг (лизингга олувчининг) молиявий ижара фоизи бўйича харажатлари) бухгалтерия ҳисобида акс эттирилмайди.

Бунда ижарага (лизингга) берувчининг фоизли даромади ва ижарачининг (лизингга олувчининг) молиявий ижара фоизи бўйича харажатлари, пулни тўлаш вақти ва келиб тушишидан қатъи назар, тегишли ҳисббот даврларида ижарага (лизинг) тўловларини тўлаш жадвали (тартиби)га мувофиқ ҳисобланади.

42. Молиявий ижара обьектлари берилаётганда, ижарага (лизингга) берувчининг бухгалтерия ҳисобида актив (дебиторлик қарзи) сифатида тан олинадиган қиймат билан унинг бошлангич қиймати (агар берилаётган обьект ишлатилмаган бўлса) ёки қолдик қиймати (агар обьект берилишига қадар ишлатилган бўлса) ўртасидаги фарқ, резерв капиталининг «Мулкни қайта баҳолаш бўйича тузатишлар» счётида қайд қилинган молиявий ижара обьектларини қайта баҳолашлар натижасини, яъни мазкур молиявий ижара обьектини олдинги баҳолашлардаги қийматининг кўпайиши суммасининг олдинги баҳолашлардаги қийматининг камайиш суммасидан ортган суммасини ҳисобга олган ҳолда, тузатишлар киритилгандан сўнг кечирилган даромад (харажат) сифатида акс эттирилади ва ижара (лизинг) тўловларининг ҳисбланишига қараб бир меъорда (оима-ой) асосий фаолиятнинг бошқа даромадлари (бошқа операцион харажатлари)га олиб борилади.

43. Ижарага берувчи томонидан молиявий ижара шартномаси тугатилганда молиявий ижара обьектини кирим қилиш молиявий ижара шартномасига мувофиқ молиявий ижарани тугатиш кунидаги қарздорлик (дебитор қарздорлик) суммаси бўйича амалга оширилади.

44. Лизинг обьекти лизингга олувчининг кредити (қарзи) ҳисобидан олинаётган ҳолларда, аниқ бир лизинг обьектига нисбатан лизингга берувчининг кредитори ва лизингга олувчи сифатида бир шахс иштирок этишига йўл қўйилмайди.

45. Ижарага берувчи ижара (лизинг) обьектини бўлғуси фойдаланувчидан кейинчалик уни жудди шу шахсга ижарага (лизингга) бериш учун сотиб олган ҳолларда, ижарачи ва сотувчи бир шахс бўлишига йўл қўйилади.

§ 4. ОПЕРАТИВ ИЖАРА ҲИСБИ

46. Оператив ижарада, ижара обьектига эгалик қилиш

билинг бўлган барча рисклар ижарачига ўтмайди ва шунинг учун оператив ижара шартномаси бўйича олинган ижара обьектлари ижарачининг балансида хисобга олинмаслиги лозим.

47. Оператив ижара обьекти ижарачи томонидан балансдан ташқари счёtlарда оператив ижара шартномасида кўрсатилган қийматда, ижарага берувчида эса — асосий воситалар таркибида баланс счёtlарида хисобга олинади.

48. Оператив ижарада ижарачи томонидан хисобланган ва тўланадиган ижара тўловлари, уларни фойдаланиш мақсадига қараб маҳсулот (иш, хизмат)ларнинг ишлаб чиқариш таннархига ва (ёки) давр харажатларига олиб борилади.

49. Ижара берувчининг оператив ижара обьектларини сақлаб туриш билан боғлиқ харажатлари (амортизация ажратмалари, суғурталаш, капитал ва жорий таъмирлаш, оператив ижара обьектлари билан боғлиқ соликлар ва бошқа харажатлар) ушбу харажатлар юзага келган хисобот даврининг жорий харажатлари сифатида тан олинади.

50. Оператив ижарада хисобланган ва ижарага берувчи томонидан олинадиган ижара тушумлари даромад сифатида тан олинади.

51. Оператив ижара шартномасида ижара обьекти, ижара муддати тугаши ёки тугамасидан, агарда шартномада шартлашилган сотиб олиш нархининг барчаси ижарачи томонидан тўланганда, ижарачининг мулкига ўтиши кўзда тутилиши мумкин.

Агар шартномада ижара обьектини сотиб олиш кўзда тутилимаган бўлса, у томонларнинг қўшимча келишуви билан ўрнатилиши мумкин, унда ижара обьектидан фойдаланиш учун олдин тўланган тўловлар сотиб олиш баҳосида хисобга олиниши ҳақида келиших хукуқига эга.

Ижара муддатининг тугаши ёки унинг тугагунига қадар шартномада кўзда тутилган сотиб олиш нархини ижарачи томонидан тўлиқ киритилган ҳолда ва ижара обьектига эгалик қилиш хукуки унга ўтганда, у бухгалтерия хисобида ижарачининг мулки сифатида хисобга олиниши шарт.

52. Ижарачининг оператив ижара обьектини яхшилаш (ободонлаштириш, қўшимча куриш, қўшимча асбоб-ускуналар ўрнатиш, реконструкция, модернизация қилиш, техник қайта қуроллантириш ва бошқа) харажатлари оператив ижара обьекти қийматини кўпайтирувчи капитал куйилмалар сифатида акс эттирилади.

Агар оператив ижара обьекти ижарага берувчининг рухсати билан яхшиланган бўлса, оператив ижара шартномасининг амал қилиш муддати тугагандан сўнг ёки оператив ижара шартномаси бекор қилингач, ижарачи ана шу мақсад

йўлида сарфлаган барча харажатларининг қопланишини табд қилиш хукуқига эга, агарда оператив ижара шартномасида ўзгача шартлар кўзда тутилимаган бўлса.

Ижарага берувчининг рухсатисиз амалга оширилган оператив ижара обьектини яхшилашга сарфланган харажатлар (кўйилмалар) ва уларни оператив ижара обьектига зарар етказмаган ҳолда ажратиб олиш имкони бўлмаса, оператив ижара шартномасининг амал қилиш муддати тугагач ёки шартнома бекор қилингач, улар ижарага берувчига текинга ўтади, агарда оператив ижара шартномасида ўзгача шартлар кўзда тутилимаган бўлса. Бироқ, агарда уларни оператив ижара обьектига зарар етказмаган ҳолда ажратиб олиш мумкин бўлса ва агар ижарага берувчи уларнинг қийматини қоплашга рози бўлмаса, бундай ҳолларда ижарачи уларни ажратиб олиши мумкин.

§ 5. МАЪЛУМОТЛАРНИ ОЧИБ БЕРИШ

53. Молиявий хисоботларда ва унга тушунтириш хатида куйидагилар очиб берилиши лозим:

а) молиявий хисоботни тақдим қилиш санасида ижара (лизинг) обьектлари хисобланган активлар қиймати тўғрисида маълумотлар. Мазкур ижара мулклари билан боғлиқ бўлган қарздорликларни (дебиторлик ёки кредиторлик) молиявий ва оперативга ажратган ҳолда бошқа қарзлардан алоҳида тан олиниши керак;

б) молиявий ижара бўйича ижара (лизинг) тўловларига тааллуқли мажбуриятларни умумлаштирилган шаклда, уларнинг суммаси ва тўлаш даври тўғрисидаги маълумотларни келтирган ҳолда;

в) салмоқли молиявий чёкловлар, молиявий ижарани қайта тиклаш хукуқлари, молиявий ижара обьектларини харид қилиш ва молиявий ижара билан боғлиқ бўлган бошқа кутилимаган (тасодифий) ҳолатлар бўйича маълумотлар;

г) ҳар бир молиявий хисоботни тузиш санасига ижара (лизинг) тўловларининг қолдиқ суммаси ва ижарага берувчининг (лизингга берувчининг) даромади, ҳамда молиявий ижара обьектининг кафолатланган қолдиқ қиймати;

д) молиявий ижара даври учун қопланмаган мажбурият қолдигига доимий фоиз ставкасини олиш учун ижарага берувчининг (лизингта берувчининг) даромади (молиявий ижара бўйича фоизлар)ни тақсимлашда фойдаланиладиган усул;

е) молиявий хисоботни тузиш санасига иккиласми ижара (иккиласми лизинг)дан олиниши кутилаётган келгуси ижара (лизинг) тўловлари суммаси тўғрисидаги маълумотлар;

ж) ижара шартномасининг муҳим шартларининг умумий тавсифи.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ ВАЗИРЛИКЛАР, ДАВЛАТ ҚЎМИТАЛАРИ ВА ИДОРАЛАРНИНГ НОРМАТИВ-ХУҚУҚИЙ ҲУЖЖАТЛАРИНИ ДАВЛАТ РЎЙХАТИДАН ЎТКАЗИШ ҲОЛАТИ ТЎҒРИСИДА 2009 ЙИЛ 11 АПРЕЛДАН 17 АПРЕЛГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТНИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

I. ДАВЛАТ РЎЙХАТИДАН ЎТКАЗИЛДИ:

1. «Аввал хусусийлаштирилган корхоналар — ягона солиқ тўлови тўловчиларини умумбелгиланган соликларни тўлашга ўтказиши тартиби тўғрисидаги вақтинчалик низомни тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Давлат солиқ қўмитасининг 2009 йил 10 марта 30, 2009-7-сонли қарори.

2009 йил 14 апрелда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 1939 (2009 йил 24 апрелдан кучга киради).

2. «Софликни сақлаш муассасалари ва корхоналарининг ошхоналари ходимлари учун меҳнатни муҳофаза қилиш қондадарини тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирининг 2009 йил 16 марта 13/Б-сонли бўйруғи.

2009 йил 16 апрелда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 1940 (2009 йил 26 апрелдан кучга киради).

3. «Мудофаа мажмуи ва хукукни муҳофаза қилиш органлари муассасалари ва ташкилотларининг бюджет харажатлари ва бошқа маҳфий характерга эга бўлган бюджет харажатларининг ғазна ижроси тартиби ҳақидаги низомни тасдиқлаш тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси молия вазирининг 2008 йил 24 ноябрдаги 110-сонли бўйруғи.

2009 йил 16 апрелда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 1941 (2009 йил 26 апрелдан кучга киради).

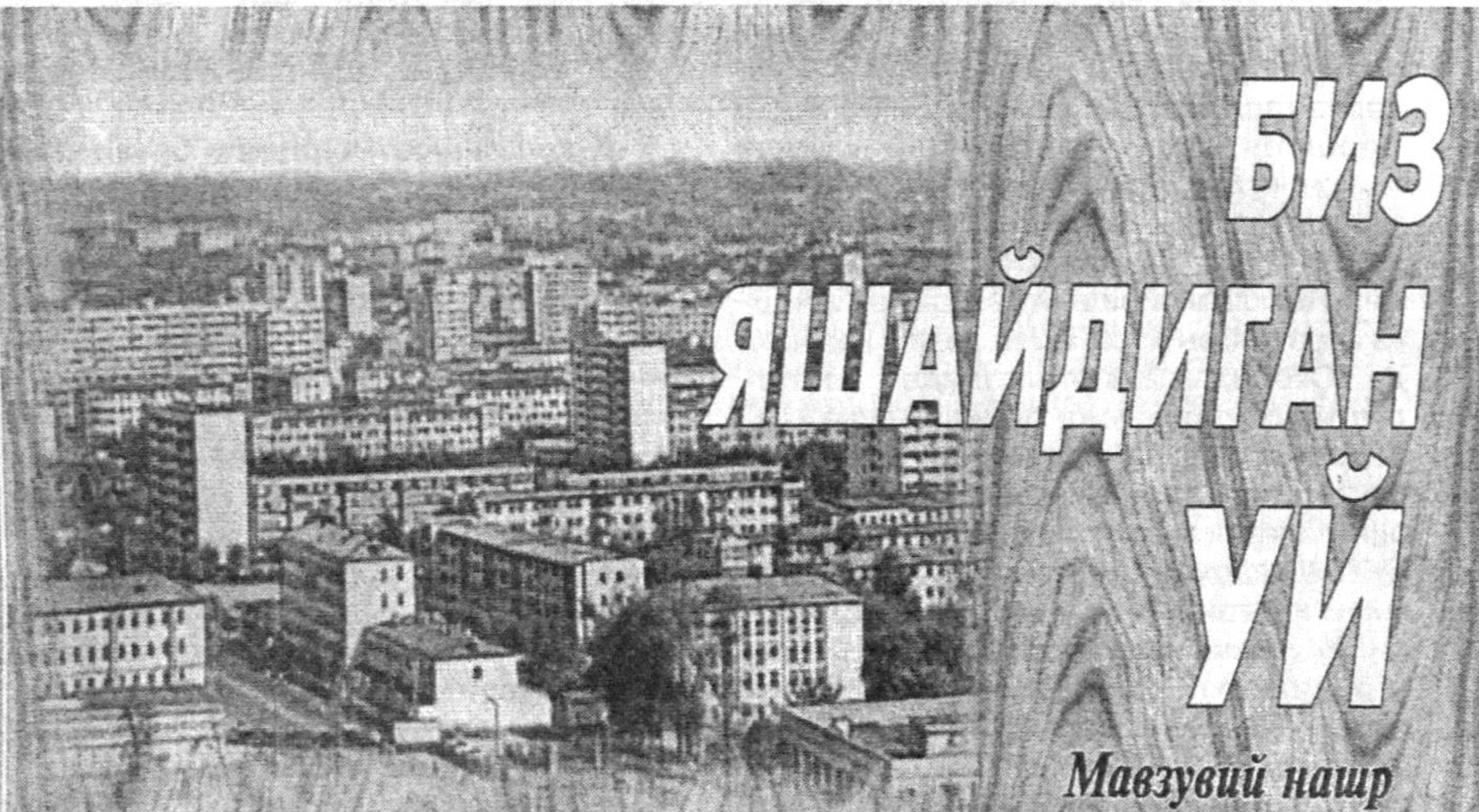
4. «Кимматли қофозлар бозорининг профессионал иштирокчилари бирлашмалари (уюшмалари) фаолияти тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси хузуридаги Кимматли қофозлар бозори фаолиятини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш маркази бош директорининг 2009 йил 18 марта 2009-20-сонли бўйруғи.

2009 йил 17 апрелда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 1942 (2009 йил 27 апрелдан кучга киради).

5. «Дарсликлар ва ўқув-методик қўлланмалар харид қилиш юзасидан танлов савдолари ўтказиши тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги, Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги Ўрта маҳсус, касб-хунар таълими марказининг 2009 йил 14 апрелдаги 17, 14 К/К-сонли қарори.

2009 йил 17 апрелда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 1943 (2009 йил 27 апрелдан кучга киради).

**Маълумотлар Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигининг
Идоравий-меъёрий хужжатларни давлат рўйхатидан ўтказиши бошқармаси
томонидан тайёрланди.
Саволлар ва таклифлар учун телефонлар: 233-38-67, 232-00-28.**



МУНДАРИЖА:

- ✓ Иш инсонни улуғлайди
- ✓ Уй пештоқидаги реклама... ширкатни бойитсин
- ✓ Ҳамкорликда ҳикмат кўп
- ✓ Чиқинди ёкувчи заводлар хусусида

ИШ ИНСОННИ УЛУҒЛАЙДИ

Кўп квартирали уйлардаги умумий мол-мулкни бошқариш, унга хизмат кўрсатиш ва уни таъмирлаш бозорида икки йилдан бери фаолият кўрсатиб келаётган «Қўқон Иншоот-Курилма» профессионал бошқарув компанияси Қўқон шаҳрида ишни яхши юритиб келаётган компаниялардан бири сифатида танилган. Компания раҳбарлари ака-ука Ҳасанжон ва Ҳусанжон Азизовларни шаҳарда коммунал илмида устод, коммунал ишлар пири дея эъзозлашади. Бу ишда уларнинг тажрибаси катта, кўзлари пишиб кетган. Ҳўқанди латифда улар биринчилар қатори шу бозорда иш бошлаганлар. 2001 йили «АХТ» Курилиш Таъмирлаш» хусусий корхонасини (бундан бўён матнда «АХТ» деб юритилади) ташкил этишди. ХУЖМШларни ривожлантиришнинг навбатдаги босқичида уларнинг корхонаси «Қўқон Иншоот-Курилма» масъулияти чекланган жамияти профессионал бошқарув компаниясига айлантирилди. Аммо «АХТ»нинг тажрибаси қимматли ва дикқатга сазовордир. У ишни кўп квартирали уйларда уй ичкарисидаги тизимларни таъмирлаш бўйича хизматлар кўрсатишдан бошлаган эди.

БОЛАЛАР МАЙДОНЧАСИНИ ТУХФА ЭТИБ

Ўшанда Қўқонда ширкатлар энди энди пайдо бўла бошлаган эди. «АХТ» буюртмачиларга кенг кўламдаги хизматлар кўрсатарди. Буюртмачилар орасида корхона шартнома асосида иш олиб борадиган ХУЖМШлардан ташқари тури ташкилотлар, шахсий уй эгалари, кўп қаватли уйларда яшайдиган кишилар ҳам бор эди.

– Биринчи марта таъмирлаб берган уйларимизни ҳали-ҳали эслаймиз, – дейишади ака-укалар. – Ўшанда кўпчиллик аҳоли ширкатнинг ўзи нима ва уни нега тузишганлигини яхши билишмасди ҳам. Таъмирлаш ишларига чиқим қилишни хоҳлашмас, гоҳ у, гоҳ бу нарса илинжида инжиқлик қилишарди. Одамларнинг хузурига бориб ислоҳотларнинг моҳиятини тушунтиришга, мижозлар излашга тўғри келган. Биринчи марта фойда кўргач, Махрам кўчасида болалар майдончasi қуриб, кичкентойларга тухфа этганимиз. Кейинчалик ишлар юришиб кетишига ишонганимиз сабабли дастлабки кезлари сарф-харажатдан қочмадик. Танлаган йўлимиз тўғри бўлиб чиқди. Одамларга ташаб-

бусимиз маъқул келди, бизга муносабатлари ўзгарди. Қаерда таъмирлашни тугатсак, ўша уйнинг ёнгинасида ё болалар майдончasi, ёки спорт майдончasi барпо этишни одатга айлантиридик.

Бу «АХТ»нинг ўзига хос «ташриф қозози» бўлиб қолди. Эндинга оёққа туроётган хусусий корхона ижтимоий лойиҳаларни амалга оширишга ҳам дадил қўл ура бошлади. Янгиликни одамлар қадрлай олдилар. Ҳудуди бир ҳолатда, ташландик бўлиб ётган уйларда яшовчилар фарзандлари ўйнайдиган жой бўлмаганлиги сабабли баъзан «келинглар», «АХТ» хизматидан фойдаланайлик, уларга буюртма берайлик. Ишни сидқидилдан қилишади, болалар учун белуп майдонча қуриб беришади, барака топгурулар» дейишга тушишди. Шу зайл бизга бўлган ишонч орта борди, хусусий корхона ходимлари одамларнинг корига яраш учун астойдил ишлалари ўз эътирофини топди.

– Муттасил ўқиб-ўрганишга, билим доирасини кенгайтириб боришига тўғри келди, – деб эслашади Азизовлар. – ХУЖМШларни ривожлантириш амалиётни хусусий корхона фаолиятига ўзгартишлар киритишга олиб келди. Чунон-

чи, кўпгина ишларни кам сонли ходимлар билан тезроқ ва сифатлироқ бажариш мумкин деган холосага келдик. 2004 йили авария хизмати ташкил этидик. Унинг хизматлари «харидоргир» бўлиб чиқди, мижозлар сони дарҳол кўпайди. Биз ўз «даҳамиз»дан ташқари чор-атрофдаги мавзеларга ҳам хизмат кўрсата бошладик.

«АХТ» 2005 йили энг яхши ширкат танловида ғолибликни қўлга киритган, биргина уйдан ташкил топган «Кўркам бино» ХУЖМШ иссиқ ва совуқ сув таъминоти тизимларини таъмирлаш учун эълон қилган тендерда ғолиб чиқиши унинг ривожига янги омил баҳш этиди. Бошқа тўртта ихтисослаштирилган фирма билан рақобатлашар экан, «АХТ» баҳо ва муддат борасида энг яхши шартларни таклиф этиб, ишни Россияда ишлаб чиқарилган сифатли кувурлардан фойдаланган ҳолда бажариш мажбуриятини зиммасига олди. Бу пайтга келиб хусусий корхона дурустгина тажриба тўплаган, обрў-эътибори баланд, малақали мутахассислари ва зарур техника базаси бор эди. Буюртма ўз муддатида, сифатли қилиб адо этилди, ишнинг тугалланиши байрам бўлиб кетди ҳисоб. Кар-

Мавзумий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

 най-сурнайлар садоси остида уйнинг олд тарафига хотира лавҳаси ўрнатилди, унда таъмирлаш мукофот пуллари ва аҳоли маблағлари хисобига бажарилганини ёзиб кўйилганди. Бу ютуқ ширкат аъзоларининг ҳам, корхона ходимларининг ҳам кучига куч қўшиди, истиқболга мўлжалланган янги режалар тузишга рағбатлантириди, янада яхшироқ ишлашга унади.

ЎЗГАРИШЛАР ДАВРИ

«АХТ» аста-секин оғизга тушди. Унинг бир уйдан иборат ширкатлар билан иш олиб бориш тажрибасини маҳаллий телевидение орқали тез-тез кўрсатадиган бўлишди, газеталарда ёзиши. Асосан бир уйдан иборат ширкатлар тимсолидаги буюртмачилар кўпая борди. Ўша кезлари Кўконда шундай ширкатлар жадал шаклана бошлаган эди. Хусусий корхона ходимлари уларга иш режасини, даромадлар ва харажатлар сметасини қандай тузиш, тўлов микдорини қандай хисоблаб чиқиш ва шу сингари масалаларда маслаҳатлар бердилар, тушунтиридилар. Бундай ёрдам хусусий корхона буюртмачилари бўлган ширкатларни ўзига оҳанрабодек торта бошлади. Улар шартнома асосида умумий мол-мulkка жорий хизмат кўрсатиш, ремонтишларни бажариш юзасидан «АХТ»га буюртма берар эканлар, бошқарув борасида унинг бепул маслаҳатларидан ҳам баҳраманд бўлардилар. Буларнинг ҳаммаси хусусий корхона мижозлари доираси кенгайишини таъминлади.

Корхона раҳбарлари фаолият доирасини кенгайтириб, унга бошқарув хизматларини ҳам киритиш фурсати келди деган фикрга бордилар. 2007 йили «Кўкон Иншоот-Курилма» масъулияти чекланган жамияти бошқарув ташкилоти рўйхатдан ўтказилди. «АХТ» сингари бу ташкилот ҳам ака-ука Азизовларнинг оиласий бизнеси бўлиб қолди. Хусанжон компанияни, Ҳасанжон эса авариянозимлик хизматини бошқара бошлади. Бошқарув ташкилотининг оёққа туриб олишида Кўкон ХУЖМШлари уюшмаси катта ёрдам кўрсатди. Уюшма дастлабки пайтларда бошқарув ташкилотига пул бобида қарашиб турди. Шу йўл билан бошқарув ташкилоти ўзини ўнглаб олиши ва ХУЖМШларга кўрсатадиган хизматлар тарифини бир маромда ушлаб туришига имконият яратиб берилди. Бошқарув ташкилоти катта маблағ талаб этадиган, кўп иш бажарилишини тақозо қиладиган кўп қаватли уйларга хизмат кўрсатарди. Бундай уйлардаги аҳолининг катта харажатларни қоплашга қурби етмасди, уюшманинг молиявий кўмаги вақтинча бўлса ҳам, зарур чора эди.

Ҳозир бошқарув ташкилотининг доимий мижозлари бўлмиш ХУЖМШларга хизматлар ҳақини тўлашда сийлов ҳам берилмоқда. Масалан, умумий мол-мulkка жорий хизмат кўрсатиш борасидаги туркум ишлар тахминан 18-20 минг сўмга тушадиган бўлса, доимий мижозлар ташкилотга нари борса 8

минг тўлайдилар. Хусанжоннинг айтишича, кўп квартирали уй-жой фондига хизмат кўрсатувчи профессионал бошқарув ташкилотирига 2011 йилга қадар берилган «солик таътиллари» шундай имкониятлар белгилашни таъмин этмоқда. Хуллас, бошқарув ташкилотига оёққа туриб олиш, уй-жой хизматлари бозорини шакллантиришни рағбатлантиришга қаратилган чоралар жуда қўл келмоқда. Юқорида қайд этилганидек, бошқарув ташкилоти ўзига берилган имтиёзлардан сифатли хизматларидан, профессионалларнинг кучи билан амалга ошириладиган таъмирлаш ишларидан ХУЖМШларнинг баҳраманд бўлиш кўламини кенгайтириш учун фойдаланмоқда. Бошқача қилиб айтганда, ўзининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, фойдани кўпайтириш ҳақида ўйлашдан ташқари кўп квартирали турар жой фонди ҳолатини яхшилаш ҳараратини ҳам қилмоқда.

БИР УЙДАН ИБОРАТ ШИРКАТЛАР БИЛАН ИШЛАШ МАРОҚЛИРОҚ

Бошқарув ташкилоти кўрсатаётган хизматлар рўйхати анчагина кенг бўлиб, томни тузатиш, деразаларга ойна қўйиш, ёғоч ва металл эшиклар тайёрлаш ҳамда ўрнатиш, ертўла коммуникацияларини таъмирлаш, пардозлаш ва ободонлаштириш сингари ишларни қамраб олади. Кўп квартирали тураржойларда сантехника ва электротехника ишларини бошқарув ташкилоти маромига етказиб бажаради. Компания штати 16 кишидан иборат. Ҳамма ишларни ўз кучлари билан бажаришади, шартнома асосида ишга фақат тунукачиларни жалб этадилар, холос. Яхшигина моддий-техника базаси яратилган. Ҳозир «Кўкон Иншоот Курилма» ташкилоти асосий эътиборни кўп квартирали уйларга хизмат кўрсатиш ва уларни таъмирлашга қаратиб, 46 та кўп қаватли уйни ўз «паноҳига олган». 15 та уйда бир уйдан иборат ширкатлар тузилган. Агар ширкат биттадан кўпроқ уйни бирлаштирган бўлса, объектлар бўйича иш олиб борилади, бинобарин ҳар бир уй бўйича ишларнинг ва даромадларнинг хисоби алоҳида-алоҳида юритилади.

– Ишимизда нимага эришган бўлсак, бу ютуқларнинг ҳаммасида шаҳар ХУЖМШлари уюшмаси ҳиссаси бор, – дейди Хусанжон. Уюшма – бизга мададкор, ҳамиша қўллаб-куватлаб келмоқда. Бир уйдан иборат ширкатлар кўмаги ҳам катта. Бундай уйларда яшовчиларнинг ўз уйларига бўлган муносабати бирмунча бошқачароқ. Одамлар сифатли хизмат кўрсатилишидан манфатдор, айни пайтда ўзлари турадиган кўп қаватли уй ҳақида ўзлари ғамхўрлик қилишади. Ертўла ва чордокларни тозалаб, электр лампочкаларини алмаштириб, кувурларни мойлаб, дарахтларни оқлаб туришади, худудни ободонлаштириб, сарамжом-саришта саклашади. Биз иш бошлаган 2001 йилда буларни фақат орзу қилиш мумкин эди, холос. Озмунча қийинчиликларни бошимиздан кечирмадик, қўл силтаб ҳаммасининг баҳридан ўтсакмикин деган пай-

тларимиз ҳам бўлди... Вақти келиб, ҳаммаси жой-жойига тушиб кетади деб умид қилгандик, шундай бўлиб чиқди ҳам.

«Кўкон Иншоот-Курилма» баъзи ширкатлар номидан шаҳар коммунал хизматлари билан шартномалар тузиб, муммаларни ҳал қилишда ХУЖМШларнинг манфаатларини ифода этмоқда. Бошқарув ташкилоти коммунал тўловлар билан шуғулланмайди, лекин тушуниши ишлари олиб бориш билан бу ишда яқиндан ёрдам беради. Мазкур ташкилот катта авариялар содир бўлган тақдирда таъмирлаш ва тиклаш ишларини коммуналчилар билан тузилган шартномалар асосида адо этади.

Бошқарув ташкилоти маҳалла кўмиталари билан ҳам яқин ҳамкорлик қилиб келмоқда. Баъзи масалаларни биргаликда ҳал этишга тўғри келадиган пайтлар ҳам бўлади. Масалан, «Мустақиллик» маҳалласи аҳолиси ўзбошимчалик билан курилган, уйга туташ худудни тобора жадаллик билан әгаллаб олаётган иморатлардан шикоят қилишарди. Ўзбошимчалик билан қурилган иморатлар масаласи уюшма ҳамда маҳалла кўмитаси билан биргаликда ҳал этилди. Барча гаражларга тартиб рақамлари кўйиб чиқилди, оқлаб мойланди, ёрдамчи иморатлар әгалари ширкатга рамзий ҳақ тўлайдиган бўлдилар. Ширкат эса бу иморатларга қараб туриш билан бошқарув ташкилотига буюртма берди.

ШИРКАТ БУЮРТМАСИГА КЎРА

20 га яқин ХУЖМШ жорий хизмат кўрсатиш ва бошқарув билан боғлиқ туркум хизматларга буюртма беради. Бошқалар эса ҳозирча техник хизматлардан баҳраманд бўлиш билан кифояланмоқда. Хусанжоннинг айтишича, «аҳоли бошқарув аҳамиятини ҳозирча тўлиқ тушуниб етганича йўқ. Буюртмачилар билан муносабатларимиз «ширкат буюртма беради, бошқарув ташкилоти уни бажаради» деган принцип асосида йўлга кўйилган. Мободо иш уқувсизлик билан режалаштирилганлигини, даромадлар ва харажатлар сметаси рисоладагидек тузилмаганлигини кўрсак, бу ишларни қай йўсинда яхшилаш хусусида маслаҳат берамиз. Акс ҳолда ҳамма ишимиз беҳуда кетиши, аҳолининг пули бекорга совурилиши мумкин. Масалан, кўпчилик уй йўлакларини таъмирлаб беришимизни сўрайди, ҳолбуки шу уйнинг томидан чакка ўтиб, бутун йўлак кўпинча ҳалқоб бўлиб ётади. Уйимиз яхши исимаяти деб шикоят қилишади, лекин йўлаклардаги эшикни ёпиб юриш, деразаларга ойна қўйиш ҳеч кимнинг хаёлига келмайди. Бошқарув борасида одамлар тўғри қарорга келишларида ёрдам бериш учун биздек профессионаллар керак шекилли».

Баъзи ширкатлар нима сабабдан профессионал бошқарув ташкилотлари хизматларига буюртма беришга ҳозиргача рағбатлари йўқ деб сўрадик. «Улар пулларини кимлардир тасарруф этишидан чўчийдилар, – деди

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.



Хусанжон. – Биз ширкат ўз пулларини ўзи тасарруф этади, негаки у хизматлар буюртмачиси деб тушунтирамиз. Уйда яшовчиларнинг маблағлари ХУЖМШ ҳисоб-китоб варагида туради, бизга ҳақни шартнома бажарилиши натижалари ҳамда ширкат раиси, уй мутасаддилари имзолайдиган ишларни қабул қилиб олиш далолатномалари асосидагина тұлашади. Ишимизда очиқ-ошкоралыкни таъминлаш учун ойда бир марта ХУЖМШ аъзоларига ёзма равища ҳисоб берамиз. Ширкатнинг умумий инициалларида иштирок этиб, қилинган ишлар юзасидан ахборот берамиз, шир-

кат аъзоларини умумий мол-мulkни сақлаб туришнинг у ёки бу масалалари юза-сидан қарорлар қабул қилишида күмаклашамиз».

ТЕНДЕРДА ГОЛИБ ЧИҚИБ

1991 йилга қадар қурилган күп квартирали уйларни капитал таъмирлаш тендерларида иштирок этиб, голиб чиқиш «Кўқон Иншоот-Курилма» учун катта аҳамият касб әтди. Кучли рақобат шароитда бошқарув ташкилоти иккى марта голиб чиқиб, 38 млн ва 57 млн сўмлик ишларни ўзлаштириш топшириғини олди. Ҳамма ишлар муддатида ва сифат-

ли қилиб адo этилди. Бу йил бошқарув ташкилоти 80 млн сўмлик капитал таъмирлаш ишларини ўтказиш билан боғлиқ яна битта тендерда иштирок этиш тараддуудида. Кичик шаҳарда бундай буюртмалар олишнинг ўзи катта гап. 2007 – 2008 йиллар мобайнида «Кўқон Иншоот-Курилма» жами 95 млн сўмликдан ортиқ иш ҳажмини бажариб, 10 млн сўмга яқин фойда олди. 25 та күп квартирали уй капитал таъмирлашдан чиқарилди. Режалар эса катта: хизмат кўрсатиш соҳаси ва буюртмачилар доирасини янада кенгайтириш мўлжалланмоқда.



Юрист нұқтаи назари

УЙ ПЕШТОҚИДАГИ РЕКЛАМА... ШИРКАТНИ БОЙИТСИН

Кўп квартирали уй пештоқидаги ёки уйнинг томи, ён тарафларидағи реклама шаҳар бюджетигагина эмас, балки хусусий уй-жой мулқдорлари ширкатига ҳам даромад келтириши мумкин. Таассуфки, квартира эгаларининг ва хусусий уй-жой мулқдорлари ширкатларининг аксарияти том ва йўлакларни таъмирлаш, қувурларни алмаштиришда, янги-янги болалар ўйин майдончалари барпо этишда, кўп қаватли уйларнинг техник ҳолатини яхшилаш ва уйга туташ ҳудудни ободонлаштириш ҳамда ораса тутишга қаратилган бошқа ишларни бажарышда жуда асқотадиган қўшимча маблағларни уйнинг шундокқина пештоқи, сирт тарафи ёрдамида қўлга киритиш мумкинлигидан мутлақо хабарсиздир. Рекламани хусусий уй-жой мулқдорлари ширкатлари учун даромад топишнинг чинакам қўшимча манбаига айлантириш масалага омилкорлик билан ёндашувни тақозо этиши ҳам рост.

Хусусий уй-жой мулқдорлари ширкатлари тўғрисидаги қонун ҳужжатларига мувофиқ кўп қаватли уйларга реклама жойлаштиришга ижозат этиш тамомила квартира эгаларининг хоҳиш-истагига боғлиқ. Зотан уйдаги пештоқ ва равоқ, иморатнинг ёнбош тарафи-ю, бино томини ҳам ўз ичига оловчи умумий мулк эгаси ҳам уларнинг ўзиidir. Шу боис реклама қурилмаси айни шу мулқдорлар розилиги билан, муайян микдордаги ҳақ эвазига жойлаштирилиши керак. Бошқача қилиб айтганда, ўз мулкидаги нарсани реклама тарқатувчиларга ижарага бериб туриш-турмасликни уларнинг ўзлари ҳал этадилар. Бундай қарор қабул қилиш хусусий уй-жой мулқдорлари ширкати аъзоларининг мутлақ ваколатига киради.

Амалда эса кўпинча бошқача бўлади. Квартира эгалари одатда пештоқда ёки бинонинг ёнбош томонида реклама қурилмаси ўрнатилаётганда ёки ўрнатиб бўлинганидан кейингина хабар топадилар. Кўпинча рекламани уйда яшовчиларнинг фикри билан ҳисоблашмай, хусусий уй-жой мулқдорлари ширкати билан шартнома тузмасданоқ ўрнатиб кетишаверади. Бу бинонинг олд ва ёнбош тарафларини қонунга хилоф равища эгаллаб олишдан бўлак нарса эмас. Ўз маҳсулоти ёки кўрсатадиган хизматини реклама қилувчи компанияларда бинонинг ташки тарафи ижараси учун ҳақ тўлашга рағбат йўқ ҳисоб, шу сабабли ҳам зиддият ва келишмовчиликлар келиб чиқмоқда.

Рекламани кўп қаватли уйларнинг пештоқлари ва ёнбош тарафларида жойлаштириш шартлари қандай? Бу йўсинда фойдаланишда ижара ҳақи қай тахлит белгиланади? Ширкат билан реклама тарқатувчиларнинг амалий муносабатларини қонун ҳужжатларига таянган ҳолда маърифатли тарзда йўлга қўйиш мумкинми? Ана шу саволларга жавобни пойтактимизнинг Мирзо Улуғбек туманидаги бир уйдан ташкил топган «Шоҳи Замон» ХУЖМШ иш тажрибасидан топдик. Мақола муаллифи юрист, адвокат Леонид ХВАН шу ширкат аъзосидир. У ярим йил мобайнида ХУЖМШ номидан иш олиб бориб, мазкур жараён қонун асосида йўлга қўйилишига эришиш ҳаракатида бўлди.

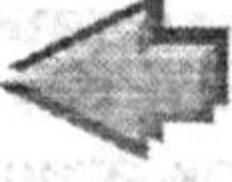
Натижада Монополиядан чиқариш, рақобат ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси (бундан буён матнда Кўмита деб юритилади) ширкатнинг талабларини қонунан асосли деб топди. Бир неча ой давом этган қизғин тортишув уй мулқдорлари билан келишув тартиб-таомиллари бузилганлиги сабабли рекламани жойлаштириш учун рухсат олиш ноқонунийлигини юридик жиҳатдан эътироф этиш билан якун топди. Тошкентдаги кўп қаватли уйларнинг сирт тараfigа reklamani жойлаштиришга оид ушбу материал тижорат тузилмалари билан шартномавий муносабатлар асосида ўзига қўшимча молиявий манбалар излаётган кўпгина ширкатлар учун фойдали бўлади деган мақсадда куйида эътиборингизга ҳавола этилмоқда.

РЕСТОРАН РЕКЛАМА ҚИЛИНАРКАН

Муаллиф ХУЖМШнинг молиявий аҳволини яхшилаш муддаосидан келиб чиқиб, ўзи аъзо бўлган ширкатнинг раҳбари тига маҳсус дастур тавсия этди. Дастурда ХУЖМШнинг бюджетини тўлдириб, унинг аҳволини ўнглаш ва шу зайл

кўпгина масалаларни ҳал этиш имконини берадиган қўшимча манбаларни излаш чоралари ҳам қамраб олинган эди. Бошқа қатор чоралар орасида уйнинг пештоқи ва ёнбош тарафларидағи реклама эвазига барқарор даромад олиш имконияти ҳам бор эди. Бинонинг

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

 ташқи тарафини фойда кўрадиган тарзда реклама учун «пуллаш» мақсадида шу тўқиз қаватли бино имкониятидан фойдаланиш истагидаги компанияни излаш муддаоси билан тендер ўтказиш таклифи ўртага ташланди. Уй шахар марказида эмасми, талабгорлар ҳам етарли бўлди. Компаниялардан бири билан бир тўхтамга келинди. Унинг раҳбари реклама жойлаштириладиган жойни банд қилиб қўйишга қарор қилганда эса ишканлик чиқиб қолди – бу жойни аллақачон эгаллаб олишган экан. Ҳадемай уйнинг ташқи тарафида ХУЖМШдан берухсат 21 x 3,5 метр ўлчамили реклама, «Ёлки-палки» ресторонлари тармоғини реклама қилувчи катта паннони ўрнатиш ҳаракатига тушишди. Реклама тарқатувчисидан бу рекламани жойлаштириш хуқуқини берувчи хужжат кўрсатишни сўрашди. Хужжат ўрганиб чиқилгач, у «Реклама тўғрисида»ги ҳамда «Хусусий ўй-жой мулкдорларининг ширкатлари тўғрисида»ги (бундан бўён матнда «ХУЖМШ тўғрисида»ги Конун деб юритилади) қонунлар талаблари бузилган ҳолда, яъни ширкат аъзолари умумий йиғилишининг ушбу масалага доир йиғилиши баённомасисиз, ширкат билан шартнома тузмасдан берилганлиги маълум бўлди.

Тошкент шаҳрида ташқи рекламани жойлаштириш тартибида (Тошкент шаҳар ҳокимининг 2007 йил 26 декабрдаги 1148-сон қарори билан тасдиқланган) биноан Тошкентда реклама учун жой олиш ҳамда реклама қурилмасини ўрнатиш истагини билдирган ҳар қандай реклама тарқатувчи Тошкент шаҳар ҳокимлигининг реклама-аҳборот фаолияти бўйича комиссияси ишчи органи – «Тошкент-Реклама-Сервис» давлат унитар корхонасига (бундан бўён матнда ТРС-ДУК деб юритилади) буюртманома билан мурожаат этиши керак, унга бир туркum хужжатлар илова қилинади. Юқорида зикр этилган ҳолатда реклама тарқатувчи панно жойлаштиришга мулкдорларнинг розилиги хусусида умумий йиғилиш томонидан қабул қилинган ва йиғилиш баённомаси билан расмийлаштирилган қарорни, шунингдек ХУЖМШ билан компания ўртасида тузилган шартномани тақдим этмаган. ТРС-ДУК буюртманомани қабул қилиб олиш босқичидаёт рухсат берувчи хужжатларни расмийлаштириш тартиб-таомилини бузиш ҳолларини барҳам топтироғи керак эди, чунки бундай ҳолларнинг бўлиши рекламани жойлаштириш учун берилган рухсатномани ноқонуний қилиб қўярди.

Таъкидлаш жоизки, ХУЖМШнинг ижрочи директори уйсирига реклама қурилмаси жойлаштиришига қарши эмаслиги олдиндан айтилган хатни имзолаган эса-да, хатда шартнома тузиш керак эканлиги кўрсатиб ўтилган. Рекламага ихтисослашган масъулияти чекланган жамият ана шу дастлабки розиликни сунистеъмол қилиб, ўзини «ХУЖМШ тўғрисида»ги Конунга мувоғиқ барча тартиб-таомилларни лозим даражада ҳал этгандек қилиб кўрсатган.

Мазкур жамият раҳбариятига улар томонидан қонун хужжатлари бузилганлиги хусусида қилинган мурожаат ҳеч бир натижা бермади. Биз реклама қурилмасини бўлаклаб йиғишириб олишни ёки хужжатларни «Реклама тўғрисида»ги ва «ХУЖМШ тўғрисида»ги қонунларга мувоғиқ лозим дараҷада расмийлаштиришни таклиф этдик. Бироқ reklamasi ni жойлаштириб олганлар қўлларида ижозат берувчи ҳамма хужжатлар борлигини пеш қилиб, талабимизга беписандлик билан қарашди. «ХУЖМШ тўғрисида»ги Конунга келсак, бу Конун уларга... татбиқ этилмасмиш.

Бундай вазиятда ширкат олдида иккита йўл бор: ё монополияга қарши курашувчи органга (у «Реклама тўғрисида»ги Конунга риоя этилишини ҳам назорат қилиб боради), ёки судга мурожаат этиши лозим. Биринчи йўл маъқул кўринди. Кўмита ҳамда унинг Тошкент шаҳар бошқармаси мутахассислари «ХУЖМШ тўғрисида»ги Конун (**хусусан Конуннинг 25, 26, 29, 30-моддалари**) талаблари бузилганлигини кўрсатиб, масъулияти чекланган жамиятдан мазкур Қонуннинг мулкдорларнинг розилигини олишга ҳамда ХУЖМШ билан шартнома тузишга тааллуқли талабларига риоя қилишни талаб этди. Охирги марта бу талаб Кўмитанинг Тошкент шаҳар бошқармаси бошлиғи ўринбосари томонидан имзоланган, 2009 йил 13 январдаги хат орқали билдирилди.

Аммо ҳозирги кунда ҳам ўзгариш йўқ, таъбир жоиз бўлса

эски ҳаммом, эски тос. «Ёлки-палки» ресторонлари рекламаси уйимизнинг ташқи тарафини эгаллаганича ётиди. Шуни ҳам айтиш керакки, низолашувнинг аллақайси босқичида reklamachiilar реклама учун жойдан фойдаланганликни ХУЖМШга зарур асбоб-ускуна олиб бериш билан компенсация қилиш таклифини илгари сурган бўлдилар. Умуман олганда, биз бу таклифга қарши эмасмиз, аммо ҳам маси қонуний асосда бўлишини истаймиз. Бинобарин аввал шартнома тузайлик, кейин улар инъом этмоқчи бўлаётган тұхфага гал келади. Компания бизга бермоқчи бўлаётган асбоб-ускуна реклама учун жойдан фойдаланганлик ҳақини қисман, натура ҳолида компенсация қилиш деб қаралиши керак деган фикрда қаттиқ туриб олдик. Бу reklamachiilarни биз улар билан тузишимиш шарт бўлган шартномада назарда тутилган тартибда келгусида ҳам ҳақ тўлаб бориши мажбуриятидан холос этмасди. Масъулияти чекланган жамият бунга унамади.

Ҳозирги пайтда у жавобгарликдан қочиш пайда – reklamasi турғанлиги учун ўзиникидай бўлиб қолган жойни, яъни уйимизнинг ташқи тарафини бошқа тижоратчи компанияга ўтказиб юбориш ҳаракатига тушган, бу хусусда ТРС-ДУКни хат юбориб хабардор қилибди ҳам. Қизиги шундаки, мазкур жамият ўзи ноқонуний йўл билан истифода этаётган нарсани осонлик билан тасарруф этишдан тап тортмаяпти. Бели оғримаганнинг нон ейишини қара, деб бежиз айтишмаган шекилли. Буни мазкур жамият раҳбариятининг муштарак ва маҳсус ҳуқуқлар ҳамда мажбуриятларга бўлган ҳуқуқий ворислик масалаларига нотўғри ёндашуви самараси дейиш мумкин. Ваколатли давлат органи кўрсатмаларини бажармаслик эса ишни суд тартибида кўриш ва қонун талаблари мажбурий тартибда ижро этилишига эришишдан бўлак йўл қолмади деган фикрга ундейди бизни.

БИЛИБ ҚЎЙГАН ЯХШИ

Маблағларини тўлдириш манбай сифатида уйнинг сирт томонидан реклама учун фойдаланиш истагидаги ширкат амалга ошириладиган зарур ҳаракатлар тартибини билиши даркор. Даставвал ширкат бошқарувчи ХУЖМШ аъзоларининг розилигини олиш учун бу масалани аъзоларнинг умумий йиғилиши муҳокамасига киритиши керак. Мабодо у reklamaga мўлжалланган жойга талабгорлар излаш мақсадида тендер ўзлон қилишни таклиф этаётган бўлса, умумий йиғилиш, айтайлик, уч компаниядан қайси бирининг нарх бобидаги энг яхши таклифини танлашни бошқарувнинг ўзига топширади. Сўнгра бошқарув танлаган ташкилот ўз reklamasiни жойлаштиришига мулкдорлар розилик бериши учун яна умумий йиғилиш чакирилади. Мулкдорларнинг бу масаладаги фикрини аниқлаш учун квартирама-квартира сўров ўтказиш ҳам мумкин. Шундан кейингина reklamabop жойга эгалик рутбасига эришган ташкилот билан умумий йиғилиш қарори асосида шартнома тузилади. Йиғилиш баённомасидан кўчирма ҳамда шартнома нусхаси танлов ғолибига берилади, у эса reklama жойлаштириш ҳуқуқини берувчи гувоҳнома олиш учун буларни бошқа ҳужжатлар билан бирга ТРС-ДУКка топширади.

Шартномада ташқи reklamani жойлаштиришга розиликнинг уч-тўртта муҳим шартлари, хусусан: а) жойлаштириш муддати; б) ижара ҳақи ставкаси ва уни тўлаш механизми; в) reklamachiilar блоки (қурилмаси) жойлаштириладиган ширкат умумий мол-мулкига етказилиши эҳтимоли бўлган зарарнинг ўрнини қоплаш тартиби; г) шартнома ижроси учун таравфларнинг кўрсатиб ўтилоғи шарт.

Одатда кўп қаватли уйларда одамларни умумий йиғилишга тўплаш қийинрок. Бир масалада икки марта йиғилиш ўтказиш ташвишидан қутулиш йўли бор. ХУЖМШ аъзоларининг умумий йиғилишида баённома билан расмийлаштирилган қарор қабул қилиниб, унда жумладан кўйидагилар юзасидан: кўп қаватли уйдаги reklamaga мўлжалланган жойга талабгорлар орасидан мақбул reklama берувчини танлаб олиш учун ширкат бошқарув танлов ўтказишига; энг маъқул баҳони таклиф этиши билан reklamachiili жойлаштиришга лойиқ кўрилган компанияни танлаб олиш (masalan, ижара ҳақи мулкдорлар тасдиқлаган баҳодан ортиқ ёки кам бўлмаслиги лозим) юзасидан биройла келишиб олинади. Шартнома-

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

да бўнак тўловлари тўлаб борилганда пасайиб борувчи коэффициент назарда тутилиши мумкин, бу ҳам умумий йифилиш қарори билан тасдиқланган бўлиши лозим. Айтайлик, компания ижара ҳақини олдиндан бир йил учун тўлаган бўлса, сумма 5-10 фоизга камаяди.

Рекламани жойлаштирганлик учун ижара ҳақини белгилаб олиш жуда мураккаб масала. Қолаверса, бу масала қонун хужжатларимизда етарлича тартибга солинган деб бўлмайди. Шуни ҳам инобатга олиш зарурки, агар уйнинг сирт томонини чоғроқ саҳни эгаллайдиган реклама учун берган бўлсангиз, унинг қолган бўш қисмини бошқа реклама берувчи ихтиёрига бериш ҳуқуқидан маҳрум бўласиз, бинобарин бу бўш қисмга нисбатан ўз-ўзидан тақиқ белгиланади. Зотан реклама берувчи реклама учун мўлжалланган жой паспортини олгани ҳамон деворнинг бутун саҳни банд этилган ҳисобланади.

Реклама жойлаштириладиган жой паспортига алоҳида эътибор бериш зарур. Паспортда реклама қурилмаси ўлчами кўрсатилган бўлади (биз кўриб чиқаётган ҳолатда панно ўлчами 21 x 3,5 метрдир). Аммо умумий йифилиш ижара ҳақини белгилаётганда реклама қурилмаси ҳажмига асосланмаслиги лозим. Гап шундаки, бундай панно деворнинг муайян бир қисмини эгалласа-да, деворнинг қолган бўш қисмидан бошқа реклама қурилмаси ўрнатиш учун фойдаланиш имконияти йўқолади ва бу билан ширкатнинг ўз ресурсларини самарали тарзда тасарруф этиши ҳам йўққа чиқади. Шу сабабли ижара ҳақи ставкасини белгилаётганда деворнинг умумий саҳнига асосланилади. Негаки бу саҳн реклама блокининг (курилмасининг) ҳақиқий ўлчамидан қатъи назар, реклама жойлаштириладиган жой ҳисобланади.

Реклама берувчи билан бўладиган муносабатларга шартнома асос қилиб олинганилиги боис яашашга мўлжалланмаган жойлар мулкдорлари билан йўлга кўйилган муносабатларга ўхшаш йўл тутдик. Кўп қаватли уйимизда яашашга мўлжалланмаган жойлар мулкдорлари учун мажбурий бадал миқдори ҳар квадрат метр учун 180 сўм қилиб белгиланган. Рекламачилар учун бадал миқдорини икки баравар камроқ қилиб, яъни ҳар квадрат метр учун 90 сўм этиб белгиладик. Рекламани ўз бағрига оладиган деворнинг умумий саҳни инобатга олинса, бу йўналишдаги ҳар ойлик бадал 36 минг сўмни ташкил этади. Демак, йилига 432 минг сўмга боради. Рекламани жойлаштириш муддати беш йил бўлиб, шу муддат мобайнида бу кўрсаткич 2 160 минг сўмни ташкил этади. Бу маблагларни ширкат уйнинг техник ҳолатини яхшилашга йўналтириши мумкин.

Хуллас, рекламани жойлаштириш масаласини ХУЖМШ аъзолари умумий йифилишининг розилигисиз ҳал этиб бўлмайди. ХУЖМШ ижрочи директорининг ёки компания бошқарувчисининг имзоси ҳеч қачон йифилиш қарорининг ўрнини босмайди.

ХУЛОСА ЎРНИДА

1. Кўп қаватли уйлар конструкцияларига (деворлар, эркерлар, балконлар ва шу сингариларга) ташки реклами жойлаштириш фақатгина «Реклама тўғрисида»ги Қонун эмас, балки амалдаги бошқа қонун хужжатлари нормалари, жумладан соғлиқни сақлаш тўғрисидаги, ХУЖМШ тўғрисидаги, шаҳарсозлик тўғрисидаги, муаллифлик ҳуқуқини тартибга солишга оид ва шу каби қонун хужжатлари нормалари талабларига қатъяян мувофиқ ҳолда бўлиши керак.

2. Розилик (руҳсат) олишнинг ҳар қандай тартиб-таомили бузилган тақдирда ҳокимликнинг реклама-ахборот фаoliyati бўйича комиссияси ташки реклами жойлаштириш ҳуқуқини берувчи гувоҳномани беришга ҳақли эмас. Бундай тартиб-таомилларга риоя этилиши устидан назорат олиб бориш Тошкентда реклама фаoliyatinи тартибга солиш, реклама берувчilar ҳамда reklama тарқатuvchilar bilan aloqa қилиш, reklamachilarning buortmanomalarini hisobinini yuritiш, pasportlashтириш, ularni komissияga kiritiш учун maxsus tashkil etilgan ischi organ - «Toшkent-Reklama-Serвис» DUK zimmasiga yuqlatilgan.

3. Кўп қаватли уйга reklama sinini жойлаштириш истагидаги reklama tarқatuvchi komissияning ischi organiga buortmanoma bilan murojaat etar экан, boшқa хужжatlar-



дан ташқари унга шу уйдаги квартиralар мулкдорларининг лозим даражада расмийлаштирилган розилигини ҳам иловава қиласди.

4. Талабгор (реклама тарқатувчи) уй-жой мулкдорлари умумий йифилишининг тегишли қарорини олган тақдирдагина ташки реклами жойлаштириш ва бундай reklama воситаларидан фойдаланиш ҳуқуқига эга. Ана шундай қарор олинганидан кейингина бошқа хужжатларни – reklama учун мўлжалланган жой паспортини, гувоҳнома ва шу сингариларни расмийлаштираверса бўлади.

5. Мазкур талаблар бажарилмаган тақдирда ТРС-ДУК reklama берувчини ёки reklama тарқатuvchini tashki reklama tehnik vositalarini ўз кучлари bilan ҳамда ўз hisoblariidan boulaklariga ajratgan holda buzib olib tashlash zarurligi xususida e'zma raviysha xabaridor etadi. Shu bilan birga Toшkent shaхrida tashki reklamani жойлаштириш tarтиbining 9.2-bandiga binoan «Toшkent-Reklama-Serвис» DUK reklama tarқatuvchiga reklamasini учун янги жой беришга (қайta ҳисоб-китоб қилишга, foydalaniilmay қolgan davarga taallukli summmani reklama жойлаштирилган boшқa жой ҳисобига ўtkaziшga ёки қайtariб beringa) mажbur emas, chunki reklama қурилмасini buzib olish taraflar aibi boulmagang holda amalga oshirilgan taқdirdagi shunday қiliinadi.

Юқорида келтирилган ҳолатда айб талабгорда (reklama tarқatuvchida), chunki u balans saқlovchi bilan keliishuvning noқonunij расмийлаштирилган blankasini taқdim этиб, «ХУЖМШ тўғрисида»ги Қонун нормалarini kўpol tarzda buzdi. Masъuliyati cheklangan жамият reklamaga atalgan жойдан қонunga xiloф tarzda foydalaniysha давом этгани kўyi жавобгарликдан қочиш ҳarakatiga tushib қolgan, va kolatli давлат organlarining kўrsatmalarini bajarmaётган экан, қонун talablari bajariliшини суд тартиbiда talab қiliшdan boulak йўл йўқ. Muallif reklama tarқatuvchiga nisbatan reklama қурилмасini mажbuрий тартиbda buzib olish, mulk ҳуқуқinинг buziliishi ҳollarinib bartaraf этиш, kўp қavatli uida yashovchilarning moddij va mъnaviy zaarpulari ўrnnini қoplaш talabi bilan Toшkent shaхar xujaliq судига beriladigan daъvo arizasi loyihasini tayёрлади.

ХУЖЖАТ МУКАММАЛ БЎЛИШИНИ ЙИЛАБ

Реклама тарқатувчи reklama жойлаштириш учун руҳсатнома олиш максадида ТРС-ДУКка тақдим этиши лозим бўлган хужжatlar orasida balans saқlovchi bilan tuzila-digandan keliishuv xati ҳam bor. Taъkidlash жoизки,

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

«баланс сақловчи» атамаси бухгалтерия ҳисоби түгрисидаги қонун ҳужжатларида, айтайлик, юридик шахс турли мақсадларда, шу жумладан уставда белгиланған фаолиятни юритишда узоқ вақт мобайнида маъмурӣ ёки бошқа хил вазифаларни амалга ошириши учун сақлаётган моддий активларни балансда акс эттириш муддаоси билан күлланилади. Фуқаролик кодексида бундай тушунча ишлатилмайди, унда «мулкдор», «мулк ҳукуки субъекти» деган атамалардан фойдаланилади. Бу ўринда гап ўзига қарашли мол-мulkка ўз хохиши билан ва ўз манфаатларини кўзлаб эгалик қилиш, ундан фойдаланиш ҳамда уни тасарруф этиш, шунингдек ўзининг мулк ҳукуқини, ким томонидан бўлмасин, ҳар қандай бузишни бартараф этишин талаб қилиш ҳукуқига эга бўлган шахс хусусида бормокда (**Фуқаролик кодексининг 164-моддаси**).

Буни умуман олганда мулк ҳукуки деб атайдилар. Туар жой мақомини ва ана шу жой тегишли бўлган шахслар доирасини белгиловчи мезон ҳам шу ҳукуқдир. **Уй-жой кодексининг 11-моддасида** ҳам бу мустаҳкамлаб кўйилган. Шундай қилиб реклами қонуний йўсинда жойлаштириша баланс юритишдан келиб чиқадиган ҳукуқий муносабатлар эмас, балки юридик ёки жисмоний шахснинг фуқаролик ҳукуқлари обьекти билан ҳукуқий алоқаси, яъни мазкур обьектга бўлган мулк ҳукуки юридик аҳамият касб этади.

«Баланс сақловчи» атамаси, бизнингча, Тошкент шаҳрида ташки рекламани жойлаштириш тартибида ўринсиз ишлатилган кўринади, мазкур қонун ҳужжатига Фуқаролик кодекси ҳамда Уй-жой кодекси қоидаларини эътиборга олган ҳолда тузатиш киритилиши керак деб ўйлагимиз. Реклами ва ундан бўлак нарсаларни жойлаштириш масаласи баланс сақловчи билан эмас, балки мулкдор (мулкдорлар) билан келишиб олинмоғи керак.

Уйлашимизча, баланс сақловчи билан келишув бланкасидаги мана бу таъриф ҳам жилла тўғри эмас: «Сизга мазкур талабгорнинг таклифини кўриб чиқиш ҳамда балансингиздаги бинога ташки реклама воситасини жойлаштириш мақсадида куйида кўрсатилган шаклни тўлдириш йўли билан ёзма келишувни амалга ошириш тавсия этилади». Бу намунавий бланкада, кўрганимиздек, бевосита «...бино мулкдори билан ёзма келишувни амалга ошириш...» хусусида кўрсатма йўқ. Фуқаролик ва бухгалтерияга оид қонун ҳужжатларининг нозик томонларини мукаммал эгалламаган айрим ХУЖМШ раҳбарлари учун бу мазкур қонун ҳужжатларидаги асосларни танлаётганда йўналтирувчи муҳим аҳамият касб этган бўлур эди ва шунда уларни тегишинча «устав асосида», «умумий йигилиши баённомаси асосида», «ишончнома асосида» деган ҳолат бўйича қайд этиш керак бўлади.

Бланканинг охирги қисмидаги «Мазкур келишув (башарти реклама жойлаштириладиган жойнинг техник паспорти олинган бўлса) беш йил мобайнида ҳақиқийдир» деган қоида ҳам таажжуб уйғотади. Негаки келишув муддати бланка билан ва ҳатто талабгор томонидан эмас, балки туар жой биноси мулкдорлари ваколат берган шахслар қарори билан белгиланади. Тўғри, реклама қурилмасини жойлаштиришнинг мақбул муддати ва ўзаро фойдали шартлари хусусида улар билан келишиб олиш мумкин. Аммо келишув беш йил мобайнида ҳақиқийдир деб қатъян тасдиқлаш, бундайроқ қилиб айтганда, қонунга хилофдир.

Намунавий бланкадаги «Талабгор баланс сақловчи билан бўладиган муносабатларини амалдаги қонун ҳужжатлари асосида алоҳида, икки тарафлама шартнома асосида йўлга кўяди» дейилган ҳаволага ҳам эътиборни қаратиш керак. Бундан шундай хуласа келиб чиқадики, биринчидан, талабгор фуқаролик қонун ҳужжатларидан, реклама тўғрисидаги қонун ҳужжатларидан ташқари ХУЖМШ мақомини расамадга солувчи ҳукукий ҳужжатларга ҳам риоя қилиши шарт. Қизиги шундаки, юқорида келтирилган ҳолатда масъулияти чекланган жамият ўзига «ХУЖМШ тўғрисида»ги Қонун татбиқ этилмайди деб ўйлаган, чунки у ҳамма-ҳаммаси бўйича ТРС-ДУК билан келишиб олганмиш. Иккинчидан, талабгор ХУЖМШ аъзолари умумий йигилиши қарорига амал қилиб, ширкат билан шартнома тузиши шарт эди.

Тошкент шаҳрида ташки рекламани жойлаштириш тартибининг 3.1.4-бандида назарда тутилишича, реклама жойлаштириладиган жой паспорти тегишли хизматлар, хусусан архитектура бош бошқармаси, йўл ҳаракати хавфсизлиги бошқармаси, ободонлаштириш бош бошқармаси ва шу сингари хизматлар билан келишиб олинмоғи даркор. Бироқ ана шу каттагина рўйхатда кўп квартирали уйдаги туар жой мулкдорлари ёки ХУЖМШ кўрсатилмаган. Бу ҳужжатда улар билан келишиб олиш зарурлиги аниқ кўрсатилиши тарафларнинг ҳар иккаласига зиддият ва келишмовчиликлардан холи бўлиш ҳамда муносабатларни бозор муносабатлари асосида олиб бориш имконини берган бўларди.

Таассуфки, уй-жой мулкдорлари ўзларининг хусусийлаштириб олган, ҳисоби квадрат метр билан юритилувчи туар жой майдони қатори шу уйнинг умумий мол-мулкини ҳам тасарруф этишларини ҳанузга қадар кўпчилик тушунмайди. Бу мулкдорлар кўшимча даромад олишга ҳақли. Кўшимча даромад эса уларга ўз уйидаги кўпгина муаммоларни ҳал этиш, чакка ўтиб ётадиган том-у, сув сизишдан тинмайдиган кувурлар, таъмирталаб йўлаклар ва бошқа фалвалардан кутулиш имконини беради.

Леонид ХВАН,
«Шоҳи Замон» ширкати аъзоси,
адвокат.



Намуна

ҲАМКОРЛИКДА ҲИКМАТ КЎП

Халқимизда олтovлон ола бўлса, оғиздагини олдирадар, тўртовлон тугал бўлса, унмаганинундирадар деган нақл бор. Тошкент шаҳрининг Ҳамза туманидаги бешта тўқиз қаватли уйдан ташкил топган «Порлок йўл» ширкати ишлари билан танишганимизда шу нақл ёдга тушди. Бу ердагилар ҳокимлик, маҳалла қўмитаси ва энг асосийси квартира эгалари билан яқин алоқа ва ўзаро хайриҳоҳликда иш олиб борадилар. Натижа ҳам шунга яраша. Уйларга хизмат кўрсатиш юқори даражада, аҳоли ўз ташаббуси билан уйга туташ ҳудудларни ободонлаштириш юзасидан ҳашарлар уюштириб турадилар. Бир сўз билан айтганда, ширкатда баҳамжиҳатлик ҳукмрон.

ИШ ШУНДАЙ БОШЛАНГАНДИ

«Порлок йўли» ХУЖМШдаги мухит ширкатнинг ижрочи директори Холбой Сувоновга кўп жиҳатдан боғлиқ деганларича бор. Холбой Шоймардонович маълумоти бўйича юрист, илгари тадбиркорлик соҳасида ишла-

ган. У ҳар қандай масалага жиддий, масъулият билан ёндашиди, ўз олдига қўйган мақсад сари сабот билан боради. 2005 йилда янги ташкил этилган ширкатга ким ижрочи директор бўлади деган масала кўтарилиганда, бошқарув аъзолари унинг номзодини

маъқул топишиди ва Сувоновдан шу иш билан шуғулланишни сўрашди.

Иш ўйлаганидан ҳам кўра оғирроқ экан. ХУЖМШга бешта тўқиз қаватли бино қарайди. Бундай иморатларга хизмат кўрсатиш ҳийла мураккаб. Негаки, уларда лифт ҳўжалиги ҳам,

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

сувни юқори қаватларга күтариб берадиган насослар ҳам бор. Бундан ташқари Паркент бозори уларнинг ёнгинасида – бундай құшничилик уйга тулаш худудларни озода ва батартиб сақлашга таъсир қылмай қолмайды. Колаверса, илгариги катта ширкатдан бу түккіз қаватли уйларга муаммодан бұлак мерос қолмаган ҳисоб. Тұғри, уйларнинг қурилганига күп бұлмаган. Түккөнинчи йилларда фойдаланишга топширилген бұлса-да, ҳозир анча құримсиз ҳолатта келиб қолган. Томидан чакка үтиши, ертұлалар сувга тұлиб қолиши, квартиralар чивинга тұлиб кетгандығы одатдаги гап. Йүлакларга оёқ босишга күнглинг чопмайды.

Сувонов гарчи уй-жой-коммунал соҳадан йироқ бұлса-да, ишга пухта ёндашды. Ҳаракатни уйнинг ҳәёттің фаолияти марказы ҳисобланувчи ертұлалардан бошлади. Ертұлалар куруқ бўлиши керак. Гап намгарчилек, сув чивинларни күпайтиришида ҳам эмас. Сув, маълумки, тошни ёради, демак уйнинг пойдеворига путур етказиши ҳеч гап эмас. Бу ҳол айникса түккіз қаватли уйлар учун хатарлидир. Вақт үтиши билан ертұласидан сув аримайдын бино чўкиши мумкин, қулаб тушиши эҳтимоли ҳам йўқ эмас. Шу сабабли ширкатда сув сизиб ётган барча кувурлар шошилинч равища таъмирланди, насос билан ертұлалардан сув батамом чиқариб ташланди. Ҳозир ертұлага кирган одамнинг кўзи кувнайди.

Ижрочи директор ХУЖМШнинг **Пайзил Тўрахўжаев** бosh бўлиб турган бошқаруви билан биргалиқда уйларни босқичма-босқич тартибга келтиришга қарор қилди. Бу иш пул тушишига қараб амалга ошириладиган бўлди. «ХУЖМШ тўғрисида»ги Қонунда белгиланганидек, ишларни режалаштириш, умумий мол-мulk таъминоти учун даромадлар ва ҳаражатлар сметасини тузиш ҳар бир уй учун алоҳида-алоҳида белгиланди. Ширкат умумий йиғилишидан аввал ҳар бир уй аҳли учун йиғилишлар ўтказилди.

Ертұлалардан кейин йўлакларни таъмирлашга киришиши. Эндиликда йўлакка киришингиз билан баҳри дилингиз очилади – чиройли қилиб бўялган ва оқланганини кўриб қувонасиз. Шундан кейин йўлаклардаги эшикларга навбат келди: уларни металл эшиклар билан алмаштириши. Бу бир мунча қимматга тушса ҳам ўзини тамоман оқладиган йўлдир. Зотан металл эшиклар ёғоч эшикларга нисбатан узоқроқ ҳизмат қиласи, шу зайл квартира эгаларининг пуллари тежалади. Айни бир вақтда чакка үтадиган

томларга ҳам қараши: ХУЖМШ кучи билан томлар қисман капитал таъмирланди. Ёғингарчилек пайтида қилинган иш синовдан ҳам ўтди.

Лифт хўжалигига алоҳида эътибор берилди. Уларга ҳизмат кўрсатишининг турли вариантларини ўйлаб кўрилди ва ниҳоят энг мақбул йўл танланди – лифтга ўзлари ҳизмат кўрсатадиган бўлдилар. Шу мақсадда штатга битта лифтчи ва битта нозим олинди. Мабодо лифтнинг «дарди» оғир бўлса, ихтисослаштирилган ташкилот ҳизматига мурожаат этадиган бўлдилар.

МУЛКДОРЛАР ҲАМ ЖАЛБ ҚИЛИНМОҚДА

Ширкат умумий мол-мulkни ўзи бошқаради ва ўзи унга ҳизмат кўрсатади. Штатда битта ҳам ортиқча одам йўқ. Штат ижрочи директор, бухгалтер, лифтчи, нозим, иккита фаррош, иккита сантехник ва электриқдан иборат. Техник ходимлар ХУЖМШ уйларида яшашади, муаммо чиқиб қолиши биланқ уни исталган вақтда, кечакундуз ҳал қилишади. Бошқа техник мутахассисларни ишга олмайдиган бўлиши. Борди-ю, пайвандлаш ва шу сингари бошқа ишларга эҳтиёж туғилса, «Порлок йўл» катта ширкатларга ёки тегишли ишлаб чиқариш базаси бўлган компаниялар бошқарувчиларига ёрдам сўраб мурожаат этишади.

Паркент бозори билан ёнма-ён эканликлари сабабли худудларни тозалашга алоҳида эътибор берадилар. Аммо фаррошлар сонини кўпайтиришмади, аксинча қисқартириб, иккита фаррош билан чекланиши, маошларини имкон қадар ошириши. Ҳозир ҳовлилар ҳамиша ораста. Фаррошлар бошқа ширкатларда бўлгани каби кундуз кунлари эмас, балки эрта тонгда ишни адо этадилар.

Шу уйларда яшовчилар худудни озода тушиши фаррошларнинг ўзига ташлаб қўйиш билан иш битмаслигини тушунгандар учун ҳам ёрдам кўлини чўздилар. Вақти-вақти билан ҳашарга чиқиб, ёрдамлашиб, ўз ҳовлилари ободон ва шинам бўлишида кўмаклашмоқдалар. Улар ўз ташаббуслари билан ва ўз ҳисобларидан ажойиб болалар майдончasi барпо этдилар. Ҳамкорлик, ҳамжиҳатлик ва тотувлик ҳукм сурган ширкатларда одамлар ўз уйлари ҳолатини яхшилашга қодир эканлигини ана шу мисол ёрдамида яна бир бор ишонч ҳосил қиласан киши.

– Бизда ҳам қарздорлар бор, – деди ХУЖМШ раҳбарлари. – Аммо биз шарқлиқмиз, бизда қўшниларнинг низолашиши уят, номус ҳисобланади. Биз уларга қарзни тўлаб қўйиш зарур-

лигини эслатганимизда тўлайдиган бадаллари нималарга сарфланишини тушунтирамиз. Агар ҳақ тўланмас экан, ўйлаган ишимиз ҳам жойидан силжимай тураверишини айтамиз. Бу нарса, яъни яхши гап кўпинча ёрдам беради, шу сабабли қарз суммаси кескин камайган. Шу йилдан эътиборан ўта «унутувчан» одамларга нисбатан қаттиқ чора кўришга – судга даъво тақдим этишга қарор қилдик. На илож, токайгача ўз қўшниларнинг ҳақига яшайсан, ахир инсоф ҳам керак-ку.

ЎҚИБ-ЎРГАНИШНИНГ КЕЧИ ЙЎҚ

Коммунал хўжалиги ўзи учун бутунлай янги соҳа эканлигига қарамай, ХУЖМШ ижрочи директори бу борадаги билимини тезда бойитиб олди. Х.Сувонов шу лавозимга тайнлангач, Ҳамза тумани ХУЖМШлар уюшмаси уни «Ўзкоммунхизмат» агентлигининг «Ўзкоммунўқувташкилотчи» марказига курсга юборди. Шу таълим асносида у зарур билимлар олди. Холбой Шоймардоновичга муаллимларнинг юқори касбий малакаси айникса ёқди, улар энг мураккаб, чигал масалаларни ҳам лўнда ва содда қилиб тушунтириб берадилар. Шу сабабли ҳам Сувонов уларни ширкатга таклиф этишдан тортинмади. Мутахассислар аҳолига уй-жой тўғрисидаги қонун ҳужжатлари нормаларини, кўп квартирали уйларда яшаш қоидаларини, турар жой эгаларининг ҳуқуқлари ва мажбуриятларини тушунтириб бердилар. Буларнинг ҳаммаси ўз самарасини берди.

Дастлабки кезлари ХУЖМШда умумий йиғилишлар тез-тез ўтказиб турилди. Бунга ажабланмаслик керак, чунки муаммолар йиғилиб қолган бўлиб, уларни умумий саъй-ҳаракат билан ҳал этиш лозим эди. Эндиликда бундай йиғилишлар йилда бир мэротаба ўтказилмоқда. Масалан, яқинда ХУЖМШга бир тадбиркор мурожаат этиб, ширкат худудида дўкон қуришга розилик сўради. У ўз навбатида уйларнинг томини таъмирлашга ёрдамлашишга ваъда қилди, уйга туташ худудни ободонлаштиришга доир яхши лойиҳани тақлиф этди, лойиҳага кўра болалар майдончasi кенгайтирилади, ўриндиклар ўрнатилади. Бу тақлифни муҳокама этиш учун умумий йиғилиш чақирилди. Кўпчилик аҳоли қурилишни ёқлаб чиқди. Ҳозир ширкат бошқаруви тадбиркор билан дўкон қуриладиган жой билан боғлиқ ишларни музфассал муҳокама этмоқда, тадбиркорнинг ширкатга ёрдами нималардан иборат бўлиши кераклиги аниқлаштириб олинмоқда.

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

УЙ ЭГАЛИ БҮЛДИ

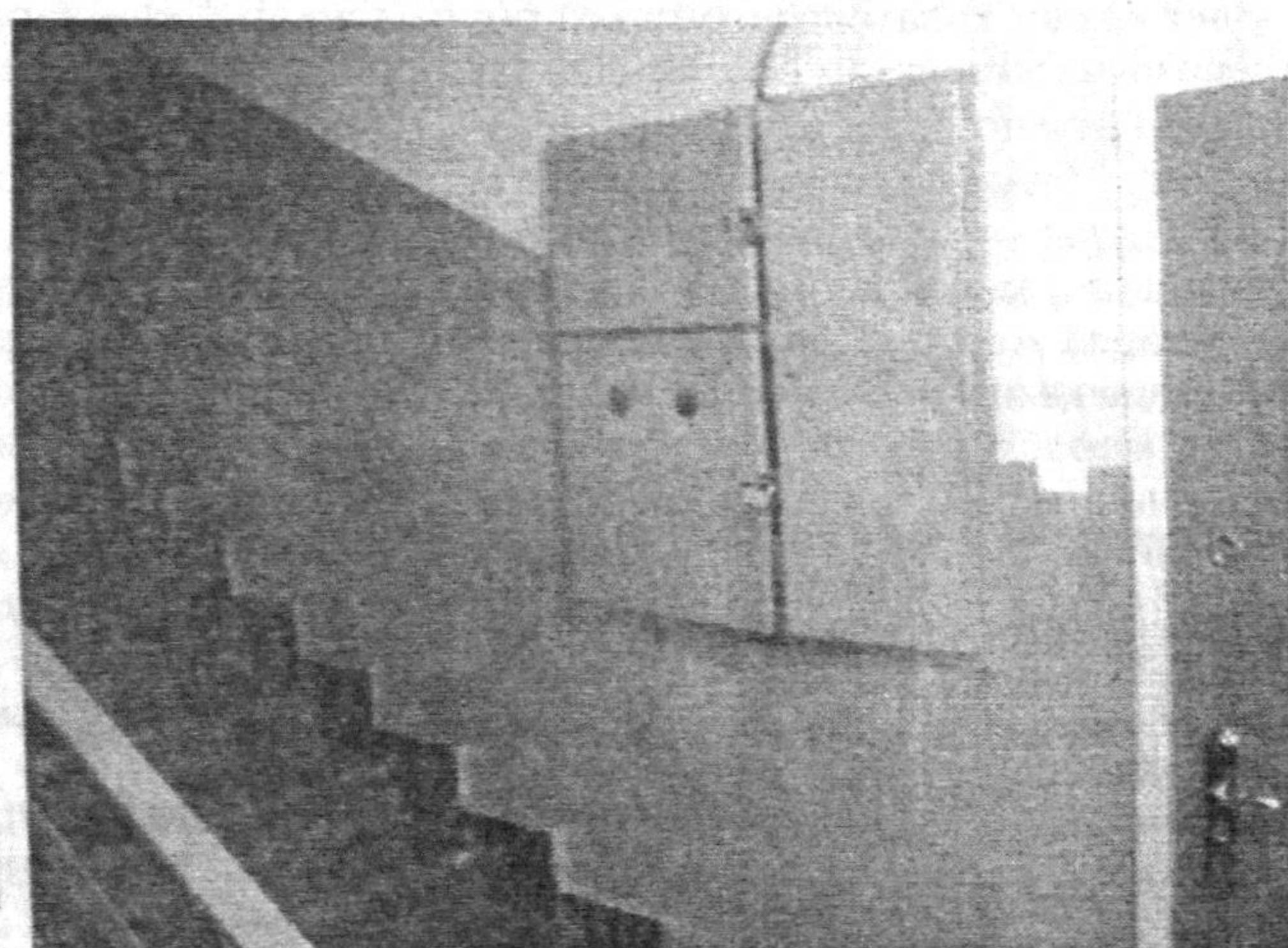
Ширкат ҳокимлик ҳамда маҳалла қўмитаси билан яқин ҳамкорликда иш олиб бормоқда. Ҳокимлик турар жой фонди сақланиши учун жавобгар, шу сабабли ширкатларнинг раислари ва ижрочи директорларини мунтазам равишда йиғилишга таклиф этиб туради. Аммо ҳокимликни кўпроқ қолоқ ХУЖМШлар қизиқтиради, уларга биринчи навбатда ёрдам бериш керакда, шу сабабли Х.Сувонов ва П.Тўрахўжаевларга бундай тадбирларда тезгина жавоб берадилар, баъзан овора қилишнинг ҳожати йўқ деган фикрда уларни таклиф ҳам этмайдилар. Ҳокимликдагилар «Порлоқ йўл»да уйларга хизмат кўрсатиш юқори дараҷада эканлигини яхши билишади.

ХУЖМШ маҳалла қўмитаси билан биргаликда тадбирлар ўтказиб туради. Ҳашарлар, ҳамма жамул-жам бўладиган байрамлар ҳам шулар сирасига киради. Булар одамларни жипслаштиради, бир-бирларини янада яхшироқ билиб олишларига ёрдам беради. Байрамларда палов тортилади, бошқа ноз-неъматлар қўйилади. Мустақиллик кунига бағишлиланган тантанага мусиқачилар ансамблини ҳам

таклиф этишди. Одамларнинг шоду хуррамликларини кўрсангиз эди.

- «Порлоқ йўл» ширкатини ибрат қилиб кўрсатиш мумкин, - дейди Ҳамза тумани ХУЖМШлар ўюнмаси раиси Очил Мўминов. - Бу ерда иситиш мавсумига тайёргарликни ҳаммадан илгари охирига етказишиди. Яқинда ширкатда комиссия комплекс текширув ўтказди. Комиссия аъзолари томга чиқиб кўрдилар, ертўлаларни кўздан кечирдилар, йўлаклар, уйга тулаш худудлар қай ҳолатда эканлиги билан қизиқсандилар, одамлар билан мулоқотда бўлдилар. Натижада ширкат ишига юқори баҳо бердилар.

Одамлар ҳаёт янада яхшироқ, қулайроқ бўлиши масъулиятини зиммага олишдан чўчимаган кишиларни хурмат қилишади, бинобарин уларга қараб



кўпчилик янада фаолроқ, аҳилроқ бўлишга, ташаббус кўрсатишга ҳаракат қиласди, ўз уйининг чинакам соҳибига айланади. Хуллас, тўртловон тугал бўлса, деганларидек ҳар қандай ишни рисоладагидек бажаришга шай туради.

**Наталья ВИШНЕВСКАЯ,
«Ўзкоммунхизмат»
агентлигининг
матбуот котиби.**



Хорижий тажриба

ЧИҚИНДИ ЁҚУВЧИ ЗАВОДЛАР ХУСУСИДА

Пойтахт минтақасида чиқиндиларни утиллаштириш усулларини Москва ҳукумати аъзолари ва эколог мутахассислар давра суҳбатида муҳокама қилишиди. Пойтахт маъмурлари чиқиндиларни кўмиш ҳажмларини 4-5 баравар камайтириш вазифасини ўз олдиларига қўймоқдалар.

Хозирги вақтда 2009-2015 йилларга мўлжалланган шахар мақсадли дастури устида иш олиб борилмоқда, унга кўра кўмиладиган коммунал чиқиндилар ҳажми 82%дан 27-37%га қисқартирилиши керак, бундан ташқари ишлов берилмаган чиқиндилар полигонларда умуман тўплаб қўйилмайди. Дастур иккимачи хом ашёдан фойдаланиш имкониятини кўзлаган ҳолда чиқиндини имкони борича бирламчи қайта ишлашни назарда тутади, бунда чиқинди ёқувчи заводларда қайта ишлаб бўлмайдиган чиқиндиларгина ёқилади, ёқиб бўлмайдиганлари эса кўмилади. Афсуски, «имкони борича бирламчи қайта ишлаш» тушунчаси аниқлаштирилмаган, бинобарин, чиқиндиларни алоҳида-алоҳида йиғишни ташкил этиш бўйича реал иш лойиҳа ташаббускорларини унчалик кўп ташвишга солмайди.

Москвада чиқинди ёқувчи заводларни куриш масаласи фойтда мунозарали бўлиб қолмоқда, бироқ, давра суҳбати иштирокчилари таъкидлаганларидек, уларни куриш зарур, буни жаҳон тажбираси ҳам тасдиқлайди. Бугунги кунда Москвада учта чиқинди ёқувчи завод бор, мисол учун, Токиода эса улар 39 та. Москва ҳукумати яна олтига шундай заводни куришни режалаштироқда. Уларни куриш муҳофизлари чиқиндиларни ёқиши атмосферага ва, пиравард натижада, аҳолининг соғлиғига заарар етказишини таъкидлаётган бир вақтда лойиҳанинг ҳимоячилари заводлар жаҳон тажрибасини ҳисобга олиб ва барча экологик меъёрларга риоя этган ҳолда қурилишини ва, бунинг устига, шаҳарни кўшимча энергия билан таъминлай олишини ўқтироқдалар.

Эколог мутахассисларнинг фикрича, амалиётда Москвадаги янги барпо этилган чиқинди ёқувчи заводлар барча чиқиндиларни, шу жумладан ёқиши учун яроқсиз чиқиндиларни ҳам бирваракайига қабул қиласди. Экологлар яқинда заводлар қурилишини бекор қилишини қўллаб-куватлашга 100 мингдан зиёд имзо тўплашди.

Интернет тармоғи материалларидан.



Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

ТОВАРЛАР ВА ХИЗМАТЛАР БИЗНЕС ПАНОРАМАСИ

TOP

ЭНГ ЯХХИСИНИ ТОП!

«Норма маслачачи» N 23 (204)

2009 йил 1 июнь



“SANAY” КК Хитой ва Италияда ишлаб чиқарилган юқори сифатли

КАФЕЛЬ

сотади, ўлчами 60x60, 45x45, 40x40

Буюртма бўйича Хитойдан ҳар қандай ускунани етказиб берамиз

Товар сертификатланган
Хизматлар лицензияланган

Тошкентдаги
омбордан сотилади

Тўлов – исталган
шаклда



Тошкент ш., Ҳамза тумани,
Султонали Машҳадий кўч., 210
(мўлжал – шампан винолари заводи).
Тел. 269-44-66, факс 269-44-33,
Уяли +99893 375-56-58.
E-mail: sanay_uz@yahoo.com

pr_B-01-01

H506



Das Auto

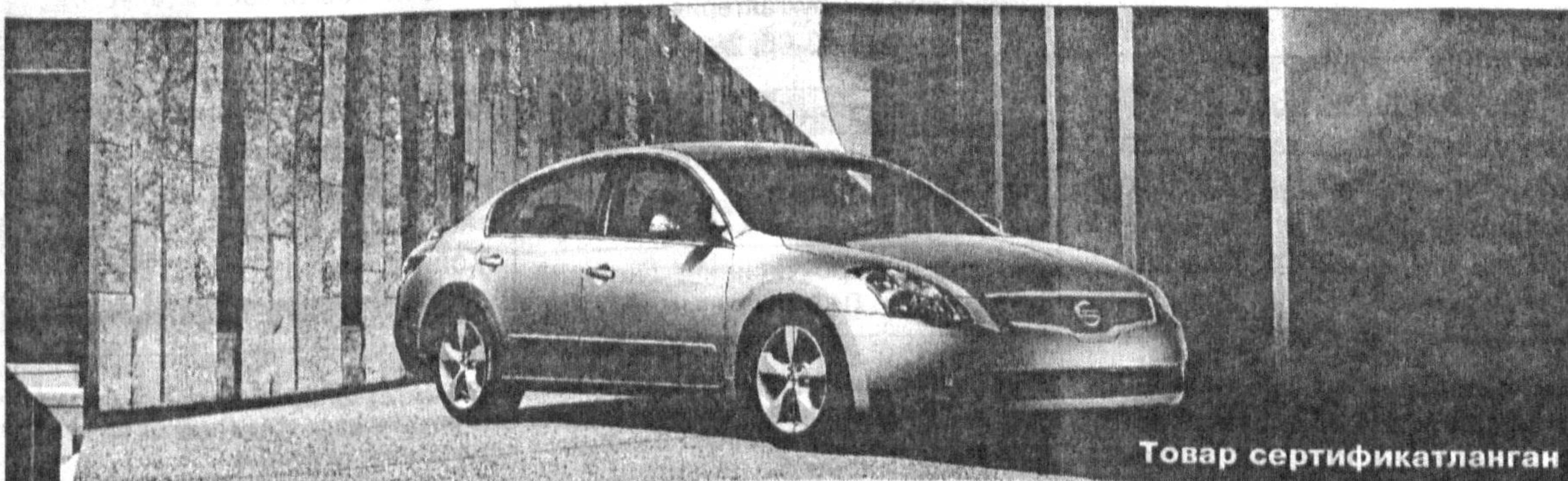
Ташкилот бутун модель қаторини сотади

Тўлов – исталган шаклда

Омборда мавжуд

Товар сертификатланган

(+99890) 317-67-97, 320-50-00, (+99871) 140-00-61



Товар сертификатланган

H306

SHIFT_the way you move

ALTIMA

Nissan Altima. Автомобилнинг юқори сифати, замонавий дизайни
ва функционал имкониятлари жаҳон бозорида эътироф этилган.
Такомиллашибирилган “Ниссан Алтима” салонга ички безак берилиши
ва функционал жиҳозланиши билан ажralиб туради.

Нархи 24 500\$ дан бошлаб* кафолат 1 йил ёки 20 000 км юриш + СОВФА

Premium Auto ⓠ 295 88 77

*Нархлар божхона тўловларини ҳисобга олмасдан кўрсатилган

“TOSOL-N” МЧЖ

АНТИФРИЗ ИШЛАБ ЧИКАРАДИ

Ички ёнишдвигателлари учун
СОВУТУВЧИ СУЮКЛИК

СС МАРКАЛАРИ

“TOSOL-A30, A40, A65, TOSOL-AM концентрат” ўйбу маҳсулот
отиленгликлөр асосида тайёрланади, шунингдек ASTM D 3306-70 антифриз
(АКШ) аналоги хисобланади ва металлга энг кам коррозия тъисири
курсатади. Товар мижоз хоҳигина караб 5 кг, 20 кг лик
идиш ва 200 литрли бочкаларга кадорланади.

ТУЛОВ НАҚД ПУЛСИЗ ҲИСОБ-КИТОБ БЎЙИЧА

Манзилимиз: Тошкент ш., Исмоил ота кўч., 1

теп.. 300-64-14, 140-03-81, 268-14-26, 127-92-42



Хизматлар лицензияланган



AVIASTAR

H4001-3

М-4 мавзеси, 1-уй, 1-хонадон (мўлжал – Олой бозори,
“Ардус”нинг ўнг томонида, Гёте институти рўпарасида)

Тел.: 234-08-85, 732-01-92 (куну тун)

СУТКАСИГА 24 СОАТ

барча йўналишлар бўйича

АВИАЧИПТАЛАРНИ
СОТИШ ВА БРОНЛАШ

Jasmina
TOUR

«YASMINA-TOUR»

ТАКЛИФ ЭТАДИ

ЭКЗОТИК ТУРЛАР, ГУРУХ БЎЛИБ ЧИКИШ
Тибет, Непал, Япония, Бразилия, Куба, Африка мамлакатлари
ЭЛИТА ТУРЛАР

Болгария (Варна, Альбена, Золотые пески), Чехия (Прага, Карловы вари),
Турция (Анталия, Бодрум, Мармарис), Малайзия (Пенанг о., Лантаи, Риданг),
Сингапур, Индонезия (Бали о.)

АРАБ МАМЛАКАТЛАРИ

Миср, Тунис (СПА)

РЕСПУБЛИКАМИЗДА ДАМ ОЛИШ ВА ДАВОЛАНИШ

Дам олиш уйлари: “Чорвок сромтохи”, “Скай виллаж”, “Билларсой”

ИССИҚҚУЛДА ДАМ ОЛИШ ВА ДАВОЛАНИШ

Автобус ва авиауишилар, ёзи поезд жадвалга кура
РЕСПУБЛИКА БЎЙЛАБ ЭКСКУРСИЯ ТУРЛАРИ
(Касаба ўюшмаси,
Болалар, Ижтимоий)
Шахардар, Тошкент, Самарқанд, Бухоро, Хива

Хизматлар лицензияланган

Авиачипталарни бронлаш ва сотиб олиш, визаларни расмийлаштириш,
мехмонхоналарни бронлаш, транспорт хизматлари

Тел.: 244-49-48, 244-51-28, факс 120-80-20

E-mail: info@yasminatour.uz, www.yasminatour.uz

Авиачипталар
ВИЗАЛАР ТУРЛАР

REKO

150-38-38, 233-82-00

UZBEKISTAN airways

TURKISH AIRLINES

AIR COMPANY
 SCAT

AIRLINES

АЭРОФЛОТ
Российские авиалинии

TRANSAERO
AIRLINES

МЕБЕЛЬ ТАЙЁРЛАШ

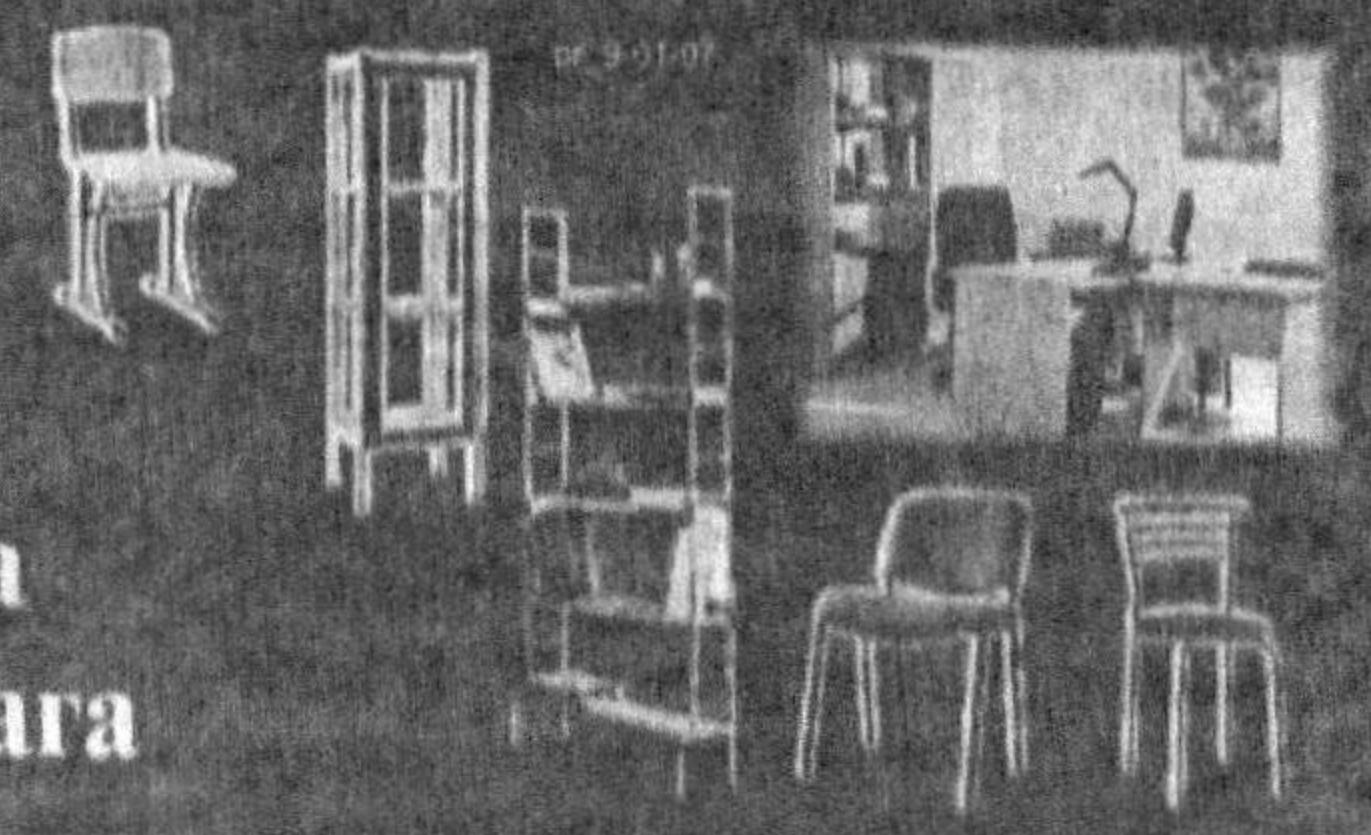
мактаб

офис

тиббиёт

металл каркасада

ошхона буюртмага



тел./факс: (998 71) 244 86 31, 290 95 57, www.art-mebel.uz

TOP
ЭНГ ЯХХИСИНИ ТОП!

237-51-88
237-47-20
237-47-05



Ўзбекистон Республикаси
худудида барча турдаги
аудиторлик хизматларини
кўрсатади

Аудитор малака сертификатига
(CAP/CIPA) эга АУДИТОРЛАР
доимий ишга таклиф этилади

ЎзРМ томонидан кайта рўйхатдан ўтказилган
2008 йил 8 августандаги 00541-сони лицензияси

921-11-21

ЎзР АВнинг 12.01.2005 йилдаги 991-сонли гувоҳномаси.
28.03.2008 йилдаги 00642-сони лицензияси.

"AMIR-AUDIT" МЧЖ

барча хўжалик юритувчи
субъектлар учун ҳамма
турдаги аудиторлик
хизматларини кўрсатади.

Устав капитализмис - ЎзРдаги 5000 ёкин ортиг
САР сертификатига эга
аудиторлар керак.

Телефонлар: 708-04-23,
397-65-69.

"NAZORAT-AUDIT" МЧЖ
аудиторлик ташкилоти

Менинг 28.07.2008 йилдаги 00067-сони лицензияси

Барча хўжалик юритувчи
субъектларнинг аудиторлик
текширувлари

Хизматлар халқаро
малакага эга аудиторлар
томонидан кўрсатилади

e-mail: nazorat_audit@rambler.ru
8-371-2794716, +99897 402-05-00
+99869 258-57-87, +99897 340-98-62



РЕЛМОН-ГАРАНТ
аввокатлик бюроси
хўжалик юритувчи субъектларга
хукуқий ва юридик ёрдам

281-59-72, 919-11-39
919-39-10, 188-98-11

РЎЙХАТЛАР
Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2009 йил 25 майдаги ажримларига асосан Учтепа туманидаги банкрот деб ётироф этишга оид иш юритилиб, кузатув жараёни бошланган корхоналар РЎЙХАТИ

Корхона номи Ажрим раками "Regnum universal" 10-0906/8254 "Evro trans biznes" 10-0906/8258 "Selena maximus" 10-0906/8256 "Lider oil osiyo" 10-0906/8259 "Tabriz biznes" 10-0906/8255

Мазкур корхоналар бўйича мувакқат бошқарувчи этиб О.Пўлатов тайинланган. Кредиторларнинг 1-йигилиши 2009 йил 3 июнь соат 10.00 да ўтказилди. Кузатувга оид ишлар ва ётирофлар Тошкент ш., М.Шайхзода кўчаси, 1-й, Учтепа туман ДСИ биноси, 3-кават, 309-хонада давом этмоқда. Банкротлик иши Тошкент шаҳар хўжалик суди кўрилади. Тел.: 274-28-70, 275-95-10.

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2009 йил 25 майдаги 10-0906/8257-сонли ажримига асосан Учтепа туманидаги "Fayz qurilish ta'miri" банкрот деб ётироф этишга оид иш юритилиб, кузатув жараёни бошланган. Мувакқат бошқарувчи этиб Б.Бобомуродов тайинланган. Кредиторларнинг 1-йигилиши 2009 йил 3 июнь соат 10.00 да ўтказилди. Кузатувга оид ишлар ва ётирофлар Тошкент ш., М.Шайхзода кўчаси, 1-й, Учтепа туман ДСИ биноси, 3-кават, 309-хонада давом этмоқда. Тел. 274-28-70, 275-95-10. Банкротлик иши Тошкент шаҳар хўжалик суди кўрилади. Тел.: 274-28-70, 275-95-10.

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2009 йил 25 майдаги 10-0906/8257-сонли ажримига асосан Учтепа туманидаги "Fayz qurilish ta'miri" банкрот деб ётироф этишга оид иш юритилиб, кузатув жараёни бошланган. Мувакқат бошқарувчи этиб Б.Бобомуродов тайинланган. Кредиторларнинг 1-йигилиши 2009 йил 3 июнь соат 10.00 да ўтказилди. Кузатувга оид ишлар ва ётирофлар Тошкент ш., М.Шайхзода кўчаси, 1-й, Учтепа туман ДСИ биноси, 3-кават, 309-хонада давом этмоқда. Тел. 274-28-70, 275-95-10. Банкротлик иши Тошкент шаҳар хўжалик суди кўрилади. Тел.: 274-28-70, 275-95-10.



"OSIYO-AUDIT"

"OSIYO-AUDIT" ЎзРМнинг 29.02.2008 йилдаги 00124-сон лицензияси (1998 йилдан бўён фойлият юритади). 250 млн сўмга суюга полиси маҳфуз.

Барча хўжалик юритувчи
субъектларнинг аудиторлик текширувлари
Барча турдаги аудиторлик хизматлари

Сертификатланган аудиторлар ва бош бухгалтерлар доимий ишга таклиф этилади

Тел.: 236-11-60, факс 236-24-32, уяли 111-36-37. E-mail: osiyo-audit@mail.ru

Вилоятлардаги алоқа бўглаш телефонлари:

Нукус – (8-361) 350-40-35, Андижон – (+99897) 103-83-08, Бухоро – (8-365) 300-37-15, 223-20-40, Наманган – (+99869) 250-77-11, Навоий – (8-365) 300-37-15, 223-20-40, Карши – (8-365) 300-37-15, 223-20-40, Фарғона – (+99873) 502-95-74, Хоразм – (8-361) 350-40-35.

Хизматлар лицензияланган ва сугурталанган

Тел. 276-75-57. Тел./факс 276-97-76. Уяли тел. 108-30-16.

E-mail: korifey_aft@mail.ru. Бунёдкор шохкӯчаси, 44, 404-офис

("Мирзо Улуғбек" м.б.) Бухоро: 8(365) 522-11-38, 658-53-41,

Карши 8(371) 705-09-41,

Хоразм 8(362) 513-34-52, Термиз 8(376) 277-56-61

аудиторлик
компанияси



HOLIS KONSALT
PLYUS

"HOLIS KONSALT PLYUS"
баҳолаш компанияси

Баҳолаш хизматларининг кўйидаги

турларини таклиф этиди:

- Асосий фондларни ҳар йилги қайта баҳолаш
- Кўчмас мулк, бино ва иншоотлар, тугалланмаган курилишни баҳолаш
- Машиналар, ускуналар, автотранспорт ва қишлоқ хўжалиги техникасини баҳолаш
- Фойлият юритувчи корхонани (бизнесни) баҳолаш
- Банкнинг гаров таъминотини баҳолаш
- Муайян объектларни устав фондига хисса сифатида бериш ва расмийлаштириш

Хизматлар лицензияланган

Тошкент ш., Носиров кўч., 4-тор кўча, 16 (мўлжал: "Radisson Sas" меҳмонхонасининг орқасида)

Тел./факс 234-46-32. Тел.: 235-52-79, 234-81-99, 341-33-10, 341-40-60

E-mail: konsalt2004@list.ru, holiskonsalt@inbox.uz

Хизматлар лицензияланган

Мустақил
БАҲОЛАШ КОМПАНИЯСИ

ДМК янги лицензияси

• Кўчмас мулк, бинолар ва иншоотлар,

тугалланмаган курилишни баҳолаш

• Машиналар, ускуналар, автотранспорт

ва қишлоқ хўжалик техникасини баҳолаш

• Бизнесни (корхонани мулкий мажмуя

сифатида) баҳолаш

• Асосий фондларни ҳар йилги қайта баҳолаш

• Муайян объектларни устав фондига хисса

сифатида бериш ва расмийлаштириш

• Банкнинг гаров таъминотини баҳолаш

Хизматлар лицензияланган

Манзил: 100000, Ўзбекистон Республикаси, Тошкент ш., Мустақиллик шохкӯчаси, 75

("INKONEL" бизнес маркази биноси)

Тел.: (+99871) 1400664, факс (+99871) 1400665, уяли (+99871) 7372282

Хизматлар лицензияланган

товар ҳақида маълумотнома, божхона тўловлари. Тел. 107-67-18.

ХИЗМАТЛАР

"LATARA" КК – бизнесс-режа-

лар, ТИА ишлаб чиқиш.

Тел. 733-15-58.

Windows, Vista, XP, SP-2, 3 нинг

бизда мувалифлик ўрнатуни. Ноутбу-

лар ва ПК. Таймирлаш. Ишончлилик.

Кафолат. Тўлов – исталган шакла.

Тел. 755-23-09. Дмитрий.

Такси «АИСТ». Тел. 120-02-12.

Офислар, хонадонларни тежам-

ли тоифадан "люкс" тоифасигача

сифатли комплекс таймирлаш.

Тел.: 705-52-60, 748-40-02.

"EVERS" МЧЖ. Принтерлар ва

нусха кўчирувчиларни таймирлаш

ва техник хизмат кўрсатиши. Лазерли

принтерларга картриджларни тўлди-

риш. Кафолатли. Мақбул нархлар.

Жойига чиқиш. Тел. 337-59-17.

*Хизматлар лицензияланган

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2009 йил 21 ва 22 майдаги ажримлари

га асосан Мирзо Улуғбек туманидаги банкротлик иши кўзғатилган ва кузатув

жараёни бошланган корхоналар РЎЙХАТИ

Ажрим раками 10-0917/8068(19)

"STBI" МЧЖ 10-0917/8069(19)

"HOFF-MAND-SAVDO" МХ 10-0917/8070(19)

"NASH DOM GARANT" МХ 10-0917/8071(19)

Мазкур корхоналар кредиторларнинг 1-йигилиши 2009 йил 8 июнь соат 10.00 да

ва банкротлик иши бўйича 2009 йил 10 июнь соат 10.00 дан 10.30 гача сайёр суд маж-

лиси Тошкент ш., Раҳматуллин кўчаси, 314-й, М.Улуғбек туман ДСИ биноси, 209-хо-

нада ўтказилади. Ушбу корхоналарга дебитор ва кредиторлари судда қатнашиш хукуқига

эга. Тел. 262-17-82.

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2009 йил 8 майдаги 10-0905/3408-сонли ҳал қулов

карорига асосан Собир Рахимов туманидаги "Gumushtash" КК банкрот деб топилиб,

тугатиш жараёни бошланди. Тугатиш бошқарувчиси этиб Д.Санаев тайинланган. Ушбу

корхонага алоқадор шахслар ва корхона

Ташкилот накд пулсиз хисоб-китоб бўйича куйидагиларни сотади

◆ ЛИФТЛАР 100 дан 5000 кг гача

- ◆ ТИКИНЛИ АРМАТУРА: ЗУЛФИНЛАР, ВЕНТИЛЛАР, ЗАТВОРЛАР, КЛАПАНЛАР
- ◆ Дизель кўчма электростанцияси 60 кВт
- ◆ ВКР, ВО, ВЦ, "Самал" вентиляторлари
- ◆ Электр ва кўл насослари
- ◆ КТЦ саноат кондиционерлари
- ◆ Электроталлар, кран-балкалар
- ◆ Муз генератори

E-mail: kasp64@bk.ru, тел.: 273-95-90, 175-81-56 (уяли), тел./факс 273-83-86

ТОМГА ЁПИЛАДИГАН

ва гидроизоляцион материал

**ПОЛИЗОЛ
БИКРОМ**

(зар қозозли икки томонлама плёнка билан қопланган)
ИШЛАБ ЧИКАРУВЧИДАН ЭНГ ПАСТ НАРХЛАРДА

Тел.: 255-74-09, 255-64-53, 449-28-53. E-mail: adrant@ars-inform.uz

Polygal (Полигаль)

Исройлда ишлаб чиқарилган
Тошкентдаги омбордан
соябонлар, офис учун тўсиклар,
иссиқоналар, мансардалар,
бекатлар ва бошқа
конструкцияларни тайёрлаш
учун поликарбонат шиталар.
Тайёр дизайннерлик
ечимлари.

Товар сертификатланган

Тел.: 298-24-34, 277-64-61, 431-24-88, 764-82-24

H1761-3

Техник туз 1-2 навли

Титан диоксида

625 кг дан R-206, 25 кг дан R-203

т/ф: 281-35-61, 255-76-74, 254-94-95,
e-mail: vklim_70@mail.ru

товар сертификатланган **ҚУВУРЛАР**

полиэтилен

д 16 мм дан 800 мм гача, қалинлиги буюртмага кўра
монтаж билан

H1366-1

ПЛЁНКАСИ

зин 20 см дан 200 см гача, қалинлиги буюртмага кўра

ЕЛИМ ёрликбоп Шартномавий нархлар

Факс 228-14-56, тел.: 103-14-38, 130-19-76

"Интеграл стар" ХК таклиф килади

ЕФОЧ-ТАХТА МАТЕРИАЛЛАРИ

ассортиментда

Тулов - исталган шаклда

Тел. 104-84-10, 303-16-46 факс 274-66-77

Хизматлар лицензияланган

STS LOGISTICS
SOLUTIONS TO SATISFACTION

- транспортнинг барча турларида юк ташиш
- юкларни "эшикдан эшиккача" етказиб бериш
- импорт ва экспорт юкларининг божхона расмийлаштируви

Тел.: 120-77-66, 120-77-89, 120-77-91, 120-77-92. E-mail: ststas@stslogistics.net, www.stslogistics.net

"ЕВРОМЕТАЛ-ОСИЁ" КК

ХАЛКА
квадрат, поковка

конструкцион, иссиқча чидамли,
зангламас

конструкцион шестигранник

ТУНУКА

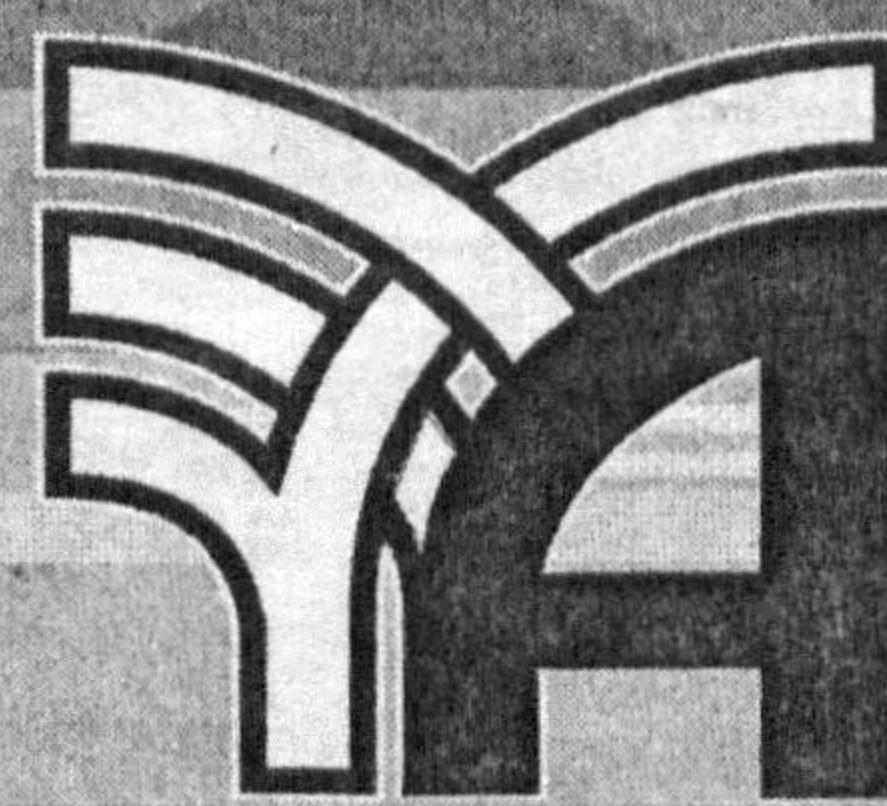
иссиқ жўваланган, тарам-тарам, зангламас

ст. У8Г - 0,9x326 мм рулонли тасма

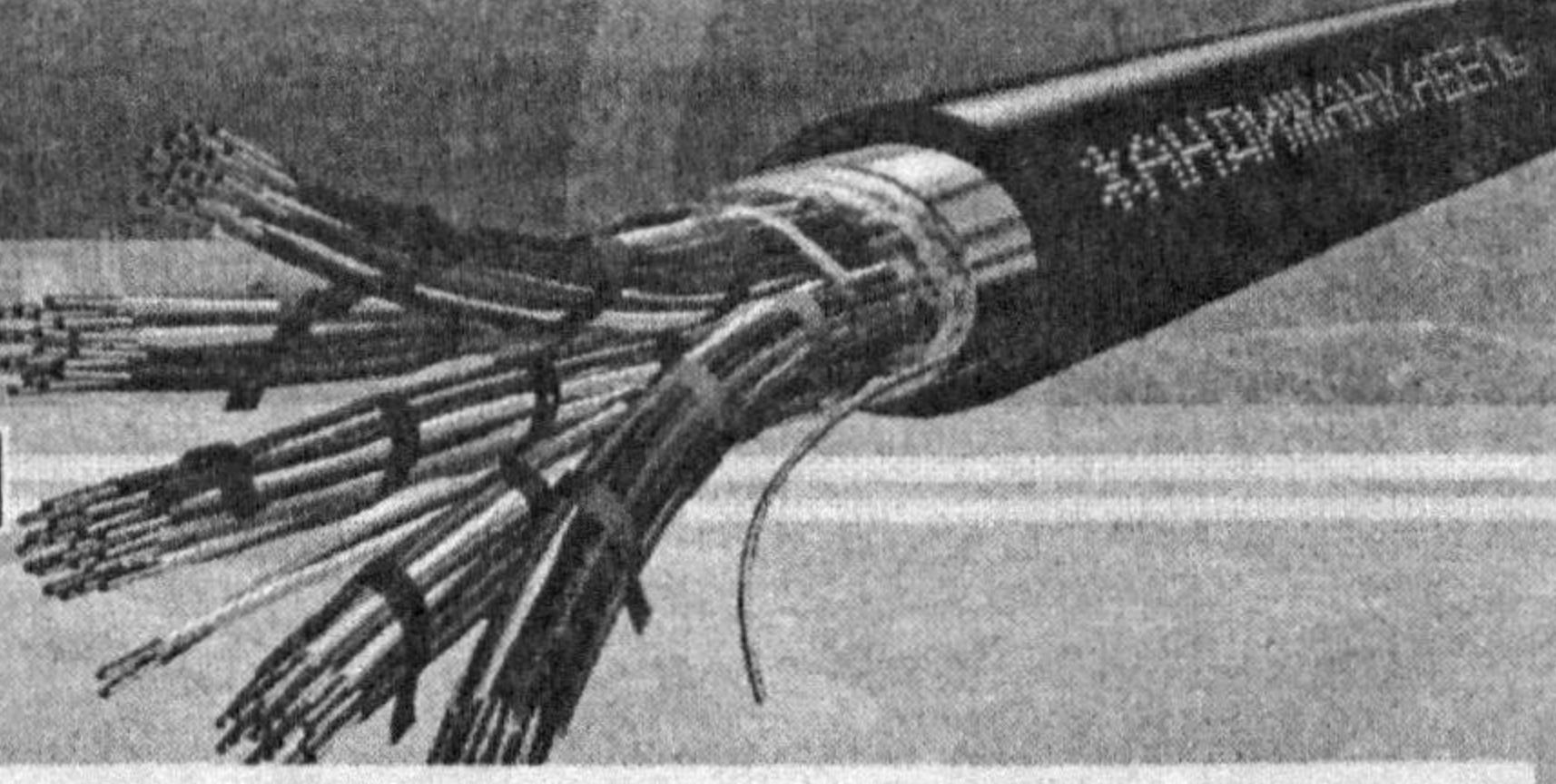
Техник туз 1-2 навли (Учкудуқ)

т/ф: 281-35-61, 255-76-74, 254-94-95, e-mail: vklim_70@mail.ru

МДҲдаги ЭНГ ЙИРИК ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИЛАРДАН БИРИ



**НДИЖОН
КАБЕЛЬ
ЗАВОДИ**



ТОВАР СЕРТИФИКАТЛАНГАН

**РЕАЛ НАРХЛАР БЎЙИЧА
СИФАТ ВА КАФОЛАТ**

Тошкент ш., Қиброй (собиқ М.Жалил кўч.), 92. Тел.: 150-11-77 (кўп тармокли), 150-55-66 e-mail: tashkent@ak.uz, www.cable.uz

• РЎЙХАТЛАР

* Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2009 йил 15 майдаги қарорларига асосан Юнусобод туманидаги тугатилаётган корхоналар РЎЙХАТИ

Корхона номи	СТИР	ОКРО	Реестр раками ва санаси	Карор раками
"AGAT-BUYUK" ХФ "MONTAJ-SANOATRESURS/ МОНТАЖПРОМРЕСУРС" ХФ	203837342	18371949	10-000172 22.01.02	10-0906/6822
"ASATILLA-SERVIS" МЧЖ	201124812	4953240	10-001782 13.11.00	10-0906/6846
"GLOBAL FAKTI/GLOBAL FACTS CENTRAL AZIA" КК	203272454	17639640	10-001484 19.04.00	10-0906/6858
"AL-AMIN-SAR" МЧЖ	202681168	17160535	10-001823 18.12.00	10-0906/6850
"SANJAR BEGIM" ХФ	204063182	18583203	10-000421 13.06.02	10-0906/6839
"MEDIKOM" МЧЖ	203948798	18413547	10-000270 20.03.02	10-0906/6847
"AVTOJAMLANMA SALAR" ШК	204008906	18521840	10-000343 23.04.02	10-0906/6827
"ZUHRO ELIT" МЧЖ	204299735	18817718	10-000780 02.01.03	10-0906/6843
"PROVIDEO/DIGITAL VIDEO" ХК	205494216	19997786	000950-10 01.03.05	10-0906/6821
"SANMUS" МЧЖ	204574188	19096770	10-001187 13.06.03	10-0906/6831
"DJAMUS-SERVIS" МЧЖ	204672121	19201758	10-001361 25.09.03	10-0906/6838
"RUS-SERVIS" МЧЖ	300232114	21560654	002636-10 08.02.07	10-0906/6829
"MUXABBAT-HOJI SERVIS" МЧЖ	204799113	19319000	000183-10 22.01.04	10-0906/6852
"UZBEK NEFT NUR" ОАЖ	204897269	19394763	000273-10 01.03.04	10-0906/6823
"CHAGA-SAVDO" МЧЖ	205025781	19597182	000407-10 28.04.04	10-0906/6820
"BT FATONAT" ХК	205034329	19597621	000420-10 05.05.04	10-0906/6857
"KEP" МЧЖ	205178473	19744074	000556-10 27.07.04	10-0906/6842
"SAMANDAR TRADE" ХК	205204661	19741124	000604-10 20.08.04	10-0906/6845
"FAITHFUL-SHOP" ХК	205273768	19815012	000747-10 18.11.04	10-0906/6856
"FERRUM-TRUST" МЧЖ	205341872	19883574	000878-10 20.01.05	10-0906/6836
"BUSINESS BUILDING" МЧЖ	205536423	200835600	001066-10 16.03.05	10-0906/6849
"ART TEKNO-XOLOD" МЧЖ	300828455	22413903	003777-10 07.05.08	10-0906/6835
"AL-VALIK-SAVDO" МЧЖ	205773730	20347958	001343-10 05.08.05	10-0906/6841
"QORAQUM-SERVIS" МЧЖ	205879273	20472095	001509-10 23.11.05	10-0906/6817
"TUROBBEK-FARM" МЧЖ	206042334	20537357	001639-10 01.02.06	10-0906/6818
"AVTOBAT-PLYUSH" МЧЖ	206495696	20967388	001863-10 02.05.06	10-0906/6823
"GRAZAI AND GRAZAI MANAGEMENT KONSULTING" МЧЖ	300552001	22100216	003158-10 29.08.07	10-0906/6830
"PROSPEKT UNIVERSAL PROM" МЧЖ	300488112	21916192	002997-10 19.06.07	10-0906/6853
"ASL-BARAKA-SERVIS" ХК	300301756	21560996	002689-10 26.02.07	10-0906/6833
"SHAQOBIL SAVDO" МЧЖ	300477197	21915985	002965-10 06.06.07	10-0906/6834
"RADOS-TASHKENT" МЧЖ	300630269	22101902	003366-10 28.11.07	10-0906/6854
"DOUBLE PERFECT PRINT" МЧЖ	206861691	21888780	002867-10 07.05.07	10-0906/6851
"MUQADDAS SAVDO BIZNES" МЧЖ	300456784	21915755	002928-10 18.05.07	10-0906/6819
"MAKON-IMPEKS" МЧЖ	206926886	22099565	003094-10 27.07.07	10-0906/6855
"ASSON-ALFA" ХК	300531945	21914922	003115-10 03.08.07	10-0906/6824
"ARTINDUSTRIYA" МЧЖ	300542021	21915075	003141-10 15.08.07	10-0906/6859
"ZARA PLYUS KONSALT" МЧЖ	300544034	21915130	003149-10 17.08.07	10-0906/6844
"ABBASOV MUHOFAZA SERVIS" ХК	300567694	22100498	003189-10 17.09.07	10-0906/6840
"ZETECH" МЧЖ	300636624	22102037	003383-10 05.12.07	10-0906/6837
"DODOSH-PLUS" МЧЖ	300682204	22220564	003455-10 16.01.08	10-0906/6826
"ZAHRO-ELIT SERVIS" МЧЖ	300808124	22413398	003709-10 17.04.08	10-0906/6860

Мазкур корхоналарнинг думалоқ мухр ва бурчак тамғалари, шунингдек давлат рўйхатига олингандаги тўғрисидаги гувоҳнома ва барча тъслим
хужжатларининг асл нусхалари бекор қилинади. Даъвалор эълон чиқсан кундан бошлаб 2 ой давомида Юнусобод тумани хокимига мурожаат
корхоналар белгиланган тартибида давлат реестридан чиқарилади.

Тел.: 235-52-52, 234-71-99, 234-10-29.

**МДҲ мамлакатлари бўйлаб, Европа,
Америка, Япония ва Хитойда**

30 дан зиёд офис ва 300


FILOSOFTIKA
"1С:Предприятие 8" платформасида корхоналарни комплекс автоматлаштириши

- Узбекистон учун намунавий конфигурациялар:
- 1С:Бухгалтерия 8
- 1С:Иш ҳақи ва Ҳодимларни бошқариш 8
- 1С:Савдоно бошқариш 8
- 1С:Ишлаб чиқариш корхонасини бошқариш 8
- Татбиқ этувчи лойиҳаларни малакали бошқариш
- Маслаҳатлар ва фойдаланувчиларни ўқитиш
- Якка тартибда ёндашув
- Сертификатланган мутахассислар

 Тошкент ш., Навоий кўч., 18, 406-408-хона:
 (Ёш томошабнор театри рӯпарасида)

 Куйидаги телефонлар орқали белуп
 тақдимот маросимига буюртма беринг:
 (+998 71) 120-14-00
 241-72-00, 241-73-00

1С:ПРЕДПРИЯТИЕ 8

:ПРЕДПРИЯТИЕ 8

- > Корхоналар фаолиятини автоматлаштириш
- > Намунавий конфигурацияларни жорий этиши
- > Ихтисослаштирилган конфигурацияларни ишлаб чиқиш
- > Ўрнатиш, ўқитиш, жойига чиқиш
- > Бухгалтерия
- > Иш ҳақи ва кадрлар
- > Савдо ва омбор
- > Солиқлар ва ҳисоботлар
- > Ишлаб чиқариш ва хизматлар

150-17-60(61), 273-95-95, 273-30-18, 186-30-18

1С:ФРАНЧАЙЗИНГ


Амалий дастурий таъминот бўйича комплекс хизмат кўрсатиш

РЎЙХАТЛАР

Тошкент вилояти хўжалик судининг 2009 йил 28 апрелдаги 11-0909/4334(19)-сонли ҳал қилув қарорига асосан Ангрен шахридан «Баҳор бинафа» уй-хой мулкдорлари ширкати (СТИР 205776251) банкрот деб эътироф этилган ва тугатиши доир иш юритиш бошланган. Навбатдаги кредиторлар йигилиши 2009 йил 5 июнь соат 11.00 да Тошкент вилояти, Ангрен шахар ДСИ биноси, 3-қават, 39-хонада ўтказилди. Тел.: 663-11-45, 8-371-150 59-81.

Тошкент вилояти хўжалик судининг 2009 йил 13 апрелдаги 11-0924/4020-сонли ҳал қилув қарорига асосан Паркент туманидаги "Бойқораев Махкам" дехқон хўжалиги банкрот деб

эътироф этилган ва тугатиши ишлар бошланган. Кредиторларнинг 2-йигилиши 2009 йил 5 июнь соат 10.00 да Паркент туман ДСИ биноси, 2-қават, 4-хонада ўтказилди. Даъволов қуйидаги манзилда қабул қилинади: Паркент тумани, Паркент шахри, О.Фарқотий кўчаси, 5-үй.

Тошкент шахар хўжалик судининг 2009 йил 20 майдаги 10-0911/3919-сонли ажримига асосан Чилонзор туманидаги "Komilov Quruvchi" МЧЖи банкрот деб топиш бўйича иш очилган. Кредиторларнинг 1-йигилиши 2009 йил 4 июнь соат 10.00 да Тошкент ш., Бунёдкор кўчаси, 51а-үйда ўтказилди. Муваққат бошқарувчи этиб Ш.Шохидов тайинланган. Мазкур корхона юзасидан талаб ва таклифлар Тошкент ш., Бунёдкор кўчаси, 51а-үй

манзилига билдирилиши мумкин. Тел.: 276-98-22, 276-98-24.

Тошкент вилояти хўжалик судининг 2009 йил 18 майдаги 11-0906/6567(19)-сонли ажримига асосан Зангиота туманидаги хусусий тадбиркор "Ёқубов Равшан Рустамович" соддлаштирилган тартибда банкрот деб иш юритиш учун қабул қилинганилиги муносабати билан кредиторларнинг 1-йигилиши 2009 йил 25 май соат 11.30 да ўтказилди ва 2009 йил 1 июнь соат 16.00 да Тошкент вилояти хўжалик суди биносида суд мажлиси ўтказилди. Ушбу тадбиркорга алоқадор шахслар ва корхоналар 1 ой давомида ўз мурожаатларни куйидаги манзилга билдиришлари мумкин: Зангиота тумани, Эшонгузар К.Ф.И., Охунбобоев кўчаси, 23-үй, Зангиота туман ДСИ биноси. Тел. 270-70-31.

ТАДБИРКОРЛИКНИ АХБОРОТ ЖИҲАТДАН ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ «ZAKOVAT» ЖАМОАТ ҲОМИЙЛИК ФОНДИНинг 2008 ЙИЛДАГИ ФАОЛИЯТИ ТЎҒРИСИДА ХИСОБОТ
I. Тадбиркорликни ахборот жиҳатдан қўллаб-қувватлаш фаолияти

«Zakovat» ТАЖКҖХФ ўзининг уставда белгилangan мақсад ва вазифаларига мувофиқ 2008 йилда куйидаги йўналишлар бўйича тадбиркорликни ахборот жиҳатдан қўллаб-қувватлаш ишларини амалга ошириди:

1. «Zakovat» фондни муассис ҳисобланган (бошка давлат, жамоат ва хўжалик тузилмалари билан биргалиқда) «Солик ва божхона хабарлари», «Налоговые и таможенные вести», «Банк ахборотномаси», «Банковские ведомости» ва «Частная собственность» газеталарини чиқариш давом этириди.

2. Тадбиркорлини бутунжоҳон Интернер тармоғи орқали ахборот жиҳатдан таъминлашни оммалаштириш мақсадида кичик ва хусусий бизнес субъектлари учун bank.uz ва sugurta.uz янги лойиҳалари яратилди.

3. Савдо-саноат палатаси, «Ташабbus» республика кўрик-тандлови Голиблари, Бухгалтерлар ва аудиторлар уюшмаси, Аудиторлар палатаси, Бизнес фанлар ўқитувчилари уюшмаси, олий ўкув юртлари, вазириклар ва идоралар, ҳокимият органларига электрон ахборот-хуқуқий маълумотлар базалари белуп тақдим этилди. Бу Узбекистонда тадбиркорлик фаолиятини юритиш шартни

шароитини тартибга солувчи ҳуқуқий хужжатлардан оммавий равишида фойдаланишини таъминлашга ёрдам берди.

4. Солик солиш, бухгалтерия ҳисоби ва шу каби мавзуларга оид адабиётлар кутубхоналар, олий ўкув юртларига белуп тарқатилди.

5. Олий ўкув юртларини юридик ва иқтисодий мутахассисликлар бўйича тугаллаётган талабалар хуқуқий маълумот базалари билан таъминланди.

6. Тадбиркорларнинг товарлар ва нархлар бўйича маълумотларни эркин олишлари таъминланди:

– Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Махкамасининг 2003 йил 30 сентябрдаги 416-сон қарорига мувофиқ, ДБҚ ва ТИАИСВ томонидан чиқарилаётган Нарх маълумотлари бўйлутени тарқатилди;

– товар гуруҳлари бўйича маълумотлар базалари ва интернет сайтлари яратилди.

7. Солик маданиятини ошириш бўйича «Пойтахта» ахборот радиосида ахборот-реклама фойлиятни олиб борилди.

8. Солик мавзусида телекўрсатувлар ташкил этишига кўмаклашиш.

II. «Zakovat» ТАЖКҖХФнинг 2008 йил учун йиллик молиявий ҳисоботи ва амалда бюджет ижроси

АКТИВ

Асосий воситалар:	минг сўм
Дастлабки тикланиш қиймати	14489,3
Эскириш	12384,3
Қолдиқ қиймат	2105
Узоқ муддатли инвестициялар	30150
Ишлаб чиқариш заҳиралари	162732,2
Бошиқ активлар	65276,7
Баланс активи бўйича жами	260263,9

ПАССИВ

Устав капитали	3000
Таксимланмаган фойда	115,9
Фондинг асосий воситалари	2105
Шульба корхоналардан мақсадли молиявий тушумлар	121831,2
Бошиқ пассивлар	133211,8
Баланс пассиви якуни	260263,9

«Audit-Kim» аудиторлик ташкилоти МЧЖ Фондинг 2008 йил учун фаолиятини аудиторлик тек-

ширувидан ўтказди ва «Zakovat» ТАЖКҖХФнинг молиявий ҳисоботи унинг 2008 йил 1 январдан 31 декабргача бўлган давр учун молиявий ахволини тўғри акс этитиради ҳамда ушбу хўжалик юритувчи субъект томонидан амалга оширилган молиявий ва хўжалик операциялари Ўзбекистон Республикаси қонунчилиги талабларига мувофиқ келади» деган холосага келди.

Фонд харажатларининг умумий суммаси 229946,7 минг сўмни ташкил этди, шу жумладан:

– маъмурий харажатлар – 15490,38 минг сўм;

01.01.2009 йилга қадар бўлган баланс

Ишлаб чиқаралаш	минг сўм
Дастлабки тикланиш қиймати	14489,3
Эскириш	12384,3
Қолдиқ қиймат	2105
Узоқ муддатли инвестициялар	30150
Ишлаб чиқариш заҳиралари	162732,2
Бошиқ активлар	65276,7
Баланс активи бўйича жами	260263,9

– иқтисодий-хуқуқий мавзудаги босма маҳсулотларни белуп тарқатиш – 13 635,07 минг сўм;

– электрон хуқуқий тизимларни белуп тарқатиш – 200821,25 минг сўм;

Тадбиркорлини ахборот жиҳатдан қўллаб-қувватлаш «Zakovat» жамоат ҳомийлик фонди 2008 йилда тижорат фаолиятидан даромад олмаган. Устав фаолиятини амалга ошириш харажатлари устав вазифаларни амалга ошириш учун ажратмалар ҳисобидан қилинган.

Фонд 2008 йилда ихтиёрий эҳсонлар ва тадбиркорлик фаолиятидан даромад олмаган.

**Ижорчи директор
М.ЗАЙНУДИНОВ,**

Норма маслаҳатчи
**СОЛИҚЛАР
БУХГАЛЬТЕРИЯ
ХУҚУҚ**
ТАҲСИСЧИ "Norma Hamkor" МЧЖ

 Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигига рўйхатга олниди.
 Рўйхат рақами 0074.

**БОШ МУҲАРРИР
ФАРХОД ҚУРБОНБОЕВ**
ТАҲРИРИЯТ МАНЗИЛИ:
 100000, Тошкент ш.,
 Ҳ.Олимжон майд., 10а.
 E-mail: sbxahbor@mail.ru

 Нашр учун масъул:
 Нодир Алимов

Муаллифлар фикри доим ҳам таҳририят нуқта-назарига мос келавермайди. Чоп этилган тавсиялар, тушунтиришилар, жумлалар, фактлар, статистик маълумотлар, реклама эълонларининг аниқлигига жавобга барлик материал муаллифи зинмасига яхши.

Таҳририят огоҳлантирадиқи, газетамизда мавжуд ахборотдан фойдаланганлик, фойдаланмаганик ёки мувофиқ равишда фойда берилган болгилар ҳар қандай ҳаракатлар ва/ёки оқибатлар учун таҳририят жавобга эмас. Таҳририят муштарий

«Норма маслаҳатчи» да эълон қилинган материалларни тўлиқ ёки қисман кўчириб босиш, электрон ва бошқа манбаларда кўпайтириш, тарқатишга фойдалантириш «Norma» МЧЖ билан тузилган шартнома асосида йўл қўйилади.